

Uit het hart!

Gentil Antheunis

bron

Gentil Antheunis, *Uit het hart!* Deschepper-Philips / A.W. Sijthoff, Dendermonde / Leiden 1874.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/anth001uith01_01/colofon.htm

© 2003 dbnl

Mijnen schoonvader Hendrik Conscience.

'k Ben Vlaamsch van harte, 'k ben Vlaamsch van bloed,
En Vlaamsch wil ik blijven van zin en gemoed,
En naar u trachten, en naar u zien;
Dan denkt gij wellicht, dan zegt gij misschien,
Dan zegt gij vol hoop en het harte blij:
'Dit is een echte zoon van mij!'

Ja! zingen wij!**Lied.**

Begrab' dein eigen Leben
In andrer Herz hinein,
So wirst du, und bist du ein Todter,
Ein ewig Lebender sein.

CARL SIEBEL.

En als wij lang begraven zijn,
En lang vergeten hier,
Men zal nog drinken den koelen wijn,
En 't schuimend vlaamsche bier.
Men zal nog vrijen in deugd en eer,

Men zal nog trouwen zoo als weleer,
En zingen 't vlaamsche lied,
Geschaard
Rond d'ouden vlaamschen haard.

Uit 't oude lied, zoo puur als wijn,
Straalt onzer vaad'ren geest;
Het meldt ons wat zij wijden zijn,
En wat zij zijn geweest;
Het vloeit in liefde zoo mild en zacht,
Het bruist in woede met wilde kracht,
Van uit het vlaamsche heir,
Vergaard
Tot schut van taal en haard.

O! Wilt dan ook in 't lieve lied
Uw hart en uw gemoed,
En wat u lief of leed geschiedt,
Uitgalmen, frisch of zoet;
Den blos der maged, die gij bemint,
Den eersten lach van uw eerste kind,

En wat u daaglijks zelfs
Weervaart,
Rond uwen eigen haard.

Dan, of uw rustplaats eenzaam zij,
Die God of 't lot u gaf,
Dan dringt soms zoete melodij
Tot u, tot in uw graf;
U zingend, kust dan de bruid haar ring,
En sust de moeder haar eersteling,
En leeft ge in 't nageslacht,
Vergaard
Rond d'echten vlaamschen haard.

Thourout 8 Augusti 1873.

Liefde.

't Lied der Minne**Aan den toondichter Willem Demol.**

Kent gij 't lied der minne,
't Schoonste lied van al?
't Klinkt door woud en velden,
't Dreunt door berg en dal;
't Vloeit van hart tot harte,
't Zingt van mond tot mond,
't Leeft van eeuw tot eeuwe,
Land en wereld rond.

Ja! waar dringt het niet?
Ja! wie zingt het niet,
't Zoete lied
Der minne?

Zij zaten daar getweeën,
Zij zaten er reeds lang;
Zijn oog blikte in haar oogen,
De blos gloeide op haar wang.
En geen van beï kon spreken,
Want liefde heeft geen taal;
En toch was 't hun, als klonk daar
Een hemelsch schoon verhaal.
Dan liet zij 't hoofdje zijgen
Tot op zijn borst... en toen,
Toen plukte hij, ontheven,
Haar eersten liefdezoen.

Zij zaten nog getweeën,
Nu een gelukkig paar,
Zij 't oog gericht ten gronde,
Hij 't oog gericht tot haar.
En eensklaps had zij hijgend
Haar gade vastgekneld...
Hij vroeg haar: 'Zeg mij, liefste,
Wat is 't dat u ontstelt?
Wat! tranen zelfs! Vergeet niet
Hoe diep gij wordt bemind!'
Hij hoorde snikkend staam'len
Van 'moeder, vader, kind!'

Zij zaten nu gedrieën....
Hij trotscher dan een vorst,
Zij, schooner nog, beschouwend
Het wichtjen aan haar borst.
Ja, 't sliep daar tusschen beiden,
En wjl hij spreken wou,
Deed zij hem angstig teeken

Dat hij toch zwijgen zou.
Maar eer zij kon verhind'ren,
Schuw over 't kind gebukt,
Had hij op hare lippen
Een vuur'gen zoen gedrukt.

Dat is 't lied der minne,
't Schoonste lied van al;
't Klinkt door woud en velden,
't Dreunt door berg en dal;
't Vloeit van hart tot harte,
't Zingt van mond tot mond,
't Leeft van eeuw tot eeuwe
Land en wereld rond.

Ja! waar dringt het niet?

Ja! wie zingt het niet,

't Zoete lied

Der minne?

Lentelied

Getoonzet door W. Demol^(*).

Over het klein gehucht
Zeeg 't eerste duister;
Lauw zweefde de avondlucht
Vol zacht gefluister.
't Vogelke kweelde blij,
't Bloemeke geurde vrij,
't Was in de lente,
't Was in de mei.

(*) Zie ook: Liederlexikon von August Härtel, Leipzig 1865. De volkswijze, waarop het lied gedicht is, vindt gij bladz. 725, nr. 925. Zij is ook in de Zweep verschenen met begeleiding van klavier.

Hij was naar 't veld gegaan,
Zij kwam hem tegen;
Blozende bleef zij staan,
Maar beide zwegen.
't Vogelke enz.

Hij zuchtte als overlast,
Daar hij ze aanschouwde;
Zij greep haar voorschoot vast,
En plooide en vouwde.
't Vogelke enz.

Hij nam haar handje teêr,
En drukte 't stille;
Zij gaf den druk hem weêr
Als tegen wille.
't Vogelke enz.

De eerste zoen welde thans
Van uit hun boezem,

Zacht als der sterren glans,
Zuiver als bloezem.
't Vogelke kweelde blij,
't Bloemeke geurde vrij,
 't Was in de lente,
 't Was in de mei.

Opdracht.

Liefste, 't is winter nu,
 't Is nu guur weder;
Maar 'k min u, 'k denk aan u,
 Gij mint mij weder.
In ons hart zingt het blij,
In ons hart geurt het vrij;
 't Is immer lente
 't Is immer mei.

Tyrolerlied^(*)

Ik vluchte mijn leger, mijn vreedzame dakje;
'k heb hond noch geweer, door de nacht loop ik heen,
Mijn boezem doorwoelt eene knagende smarte,
En waar ik ook vluchte, zij volgt mijne schreên.

Voor mij geene ruste,
Geen hoop in 't verschiet;
Want zij die ik beminne
Bemint mij toch niet.

(*) De volkswijze verscheen in 'de Zweep.'

Hier eenzaam gezeten op 't hoogste der bergen,
Op rotsen zoo woest, dat geen wild ze betreedt;
Hier zing ik mijn leed den onpeilbaren afgrond,
Den spraakloozen nacht zing ik 't grievende leed.

De diepte en het duister
Aanhooren mijn lied;
Maar zij, voor wie ik zinge,
Zij luistert toch niet.

Daar klimt uit de diepte een geheimvol gefluister:
'Wat baat u het leven? Kom, rust in mijn schoot.
En zij die gevoelloos uw jeugd zag verkwijnen,
Zoekt morgen met angst en beweent uw dood.'

Heel 't dorp zou mij zoeken
Met klemmend verdriet;
Maar zij, voor wie ik stierve,
Zij kwame toch niet.

De Schuchtere

Zij lonkte naar mij, zoo verscholen.
Haar blik scheen te zeggen: 'Welaan!'
Ik stond daar op brandende kolen,
En kon toch geen stapje vergaan.

't Hart poppelde mij van verlangen!
Och God! wat de liefde toch is!
'k Vond woorden, zoo schoon als gezangen,
En toch bleef ik stom als een visch.

Dan naderde ik zoo maar gedurig.
Zij spoorde mij aan met een lach;
Mijn hart zong: 'ik min u zoo vurig!'
Mijn mond zei: 'Marie, goeden dag!'

En 'k borst dan op eens los in tranen;
En of zij dat beter verstond,
'k En weet 't niet, maar 'k mag het wel wanen;
Zij kuste mij 't woord uit den mond.

Er woont een Vogel

Lied.

Er woont een vogel in mijn hart,
Sinds mijne jongste jeugd;
Hij zingt, hij zingt bij ieder vreugd,
Hij zingt bij ieder smart.
Maar alles smelt in eenen toon,
De smart, de vreugd, zoo wonderschoon
Wanneer hij zingt van liefde.

Ja! 't lijden wordt door hem getart.
Bij 't lijden heeft zijn stem
Den diepsten toon, de meeste klem,
En klinkt uit 't volle hart.
Maar wat mijn boezem hijgen doet,
En wat den vogel zwijgen doet
Is ontrouw in de liefde.

Nochtans, al zij 't gemoed zoo hard,
Door wilskracht zelfs versteend,
Hoe dikwijls heeft het oog geweend
Verwonnen door de smart.
Dan schalt des vogels rijkste akkoord!
Zoo leeft en lijdt en zingt hij voort
Van liefde, louter liefde.

't Is voor Hem

Roosje, hebs-du mijn beminde
In de dalen niet gezien? -
'k Heb een engelachtig meisje
Hier zien wand'len. - Zij misschien. -
Hare wang was zacht en blozend
Als de kleuren van mijn blaân;
En zoo haast zij ons genaakte,
Bleef zij droomend voor ons staan;
En zij plukte dan mijn zuster;
'k Heb haar lieve stem
Zachtjes hooren fluist'ren:
"t Is voor hem!"

Lelie, hebs-du mijn beminde
In dit lommer niet gezien? -
'k Heb een engelachtig meisje
Hier zien rusten. - Zij misschien.
Nauw ontwaarde ze onze geuren,
Of zij naderde ons bedeesd.
Blank en zuiver was haar voorhoofd,
En zoo tener hare leest!
En zij plukte dan mijn zuster.
'k Heb haar lieve stem
Zachtjes hooren fluist'ren:
't Is voor hem!

Beekje, hebs-du mijn beminde
Langs dijn boorden niet gezien? -
'k Heb een engelachtig meisje
Hier zien droomen. - Zij misschien. -
Hare blik was rein en helder
Als het water dat hier vliet;
En zij neigde zich en plukte

't Bloemke-blauw 'Vergeet-mij-niet.'
'k Heb haar schoon gelaat herspiegeld,
En haar lieve stem
Zachtjes hooren fluist'ren:
't Is voor hem!

Vrouwe, hebs-du mijn beminde
In 't voorbijgaan niet gezien? -
'k Heb een engelachtig meisje
Daar gesproken. - Zij misschien. -
In haar maagdelijke blikken
Las men liefde aan deugd gepaard.
Zij had bloemen in haar handje;
Heil hem! wien ze zijn bewaard.
En zij gaf me dan eene aalmoes,
En haar lieve stem
Hoorde ik zachtjes fluist'ren:
't Is voor hem!

Aan Haar

Blank zijn op 't water de hals en
de wieken der drijvende zwaan;
Blank is de kelk van de tengere lelie;
Blank is daarboven het droomige
nachtlicht der eenzame maan;
Blanker is toch nog uw voorhoofd, beminde.

Geurig is de adem der schepping,
wanneer zij des morgens ontwaakt,
Geurig de blozende roos in de dalen,
Geurig het woud en de velden,
als nogmaals de lente genaakt;
Geuriger is toch uw adem, beminde.

Zoet over 't need'rige dorpje
 zendt 't klokje zijn zilveren klank;
 Zoet trilt de zijdene snaar eener harpe;
Zoet is bij 't suizen der winden
 des nachtegaals mijmrende zang;
 Zoeter is toch uwe stemme, beminde.

Rein is der sterren geflikker
 in 's hemels onpeilbare blauw,
 Rein is het klimmende daglicht in 't Oosten;
Rein blinkt op 't wieg'lende loover
 het lachende druppeltje dauw;
 Reiner zijn toch uwe blikken, beminde.

Zuiver is 't glansende schelpje
 in het zand, op den oever der zee;
 Zuiver is 't water van 't kabblende beekje;
Zuiver de walmen des wierooks,
 die klimt met der kinderen beê;
 Zuiverder is toch uw harte, beminde.

Verrukking^(*)

Ik wensche geen rijkdom, geen pracht of geen weelde;
Ik wensche geen macht of geen klinkende faam;
Ik dichte en ik zinge geknield voor uw voeten,
Mijn blik in uw oog en de handen te zaâm.

Gij hebt mij een tooverend woord toegefluisterd;
Ik heb met het hoofd op uw schouder gerust.
't Verledene leed was vergeten, verzonken,
En 'k heb het geluk van uw lippen gedronken,
Toen blozend en aarz'lend gij mij hebt gekust.

(*) Getoonzet door J. De Vos.

Ik had uw laatsten Brief

Ik had uw laatsten brief herlezen;
Ik hield uw beeld in mijne hand.
Wat ik al dacht en wat ik voelde
Bij 't zien van dit zoo dierbaar pand!

Ik wilde in woorden u vertalen
Wat mij zoo diep het hart bewoog;
Maar ijdel bleef toch mijn verlangen.
Ik vond geen woorden, geen gezangen,
Maar eenen traan in ieder oog.

Dat gij schoon zijt

Dat gij schoon zijt als een engel,
Onuitspreek'lijk schoon en zoet;
Dat uw lachje 't hart betovert,
En uw aanblik droomen doet;

Dat ge als 't vogelke in de lente
Jeugdig, vroolijk speelt en zingt;
Dat uw maagdelijke reinheid
In uw stemme wederklinkt;

Dat uw goudgebruinde lokken
Kronk'len langs uw slanke leest;
Dat men door uw heldere oogen
Tot in 't diepst der ziele leest;

Dat 't gepeins dit oog doet stralen,..
Dat 't gevoel dit hart bezielt;
Dat ge in dichterlijke geestdrift
Somtjids biddend nederknielt;

Dat de goedheid uit uw ziel vloeit
Als het water uit de bron;
Dat de kindren naar u neigen
Als de bloemen naar de zon;

Dat gij schoon zijt als een engel,
Onuitspreek'lijk schoon en zoet;
Dat uw lachje 't hart betoovert,
En uw aanblik droomen doet;

Ieder weet het, mag het weten;
Maar wat niemand weet noch denkt,
Is dat gij mij, uitverkoren,
Uwe jeugd, uw engelschoonheid,
Uwe ziel, uw hart en alles,
Met uw eerste liefde schenkt.

Lentelust

Wanneer het ijs zal dooien
Bij zoelen zuiderwind,
Zal vreugdig zich ontplooiën
Elk harte, dat bemint.

Dan zal de Mei ontwaken,
De jeugdige, lustige Mei,
En zingend zich vermaken
Langs heuvel, dal en wei.

En waar de Mei zal zingen,
En waar de Mei zal gaan,
Zal 't zwellend botje springen
En 't frissche bloemtje ontstaan.

Dan zullen boomen, hagen,
Langs weide en heuvel en dal,
Zoo menig nestje dragen
Waar 't heimlijk piepen zal.

Dan zal ik langs de velden,
In geur en kleur en licht,
Haar 't zoet geheim vermelden,
Dat diep in 't hart mij ligt.

En wil zij knikkend blozen,
De zoete liefste mijn,
Dan zal 't vol zang en rozen
In beide ons harte zijn.

Treurig zingen

Ja! de Mei is wel gekomen,
Groenend, juichend, levensblij;
Vogels zongen in de boomen,
Bloemen geurden rij aan rij;
Alles heeft zijn deel genomen,
Maar er was geen vreugd voor mij.

Wat kan Mei of lente baten
Als het hart geen vreugde kent?

Mijn schoon lief heeft mij verlaten,
Mij misprezen en miskend;
'k Wou haar vluchten, 'k wou haar haten,
Maar 'k ben minnen slechts gewend.

'k Wou haar uit mijn hart verdringen,
En mijn hart gedooft het niet;
'k Wou mijn leed en klacht bedwingen,
En mijn harte poogt het niet.
Treurig zingen ook is zingen,
En ik zing mijn treurig lied.

Een liedekje van der Minne

Naar het rozeke in diepen dale,
Blikt het zonneke met eene strale,
Dat het bloemke van wonne trilt.

In de ziele daar eenzaam wachtend,
Dringt de liefde zoo zoet en smachtend,
Dat het herte van luste rilt.

Waar is rozeken's minlijk blozen?
Waar is herteken's zoete kozen?
Waar is 't heil en de liefde groot?

't Was een vluchtige straal der zonne;
't Was een ijdele liefdewonne.
't Bloemke en 't herte... zijn beide dood.

Vrij naar het Duitsch.

Kom! De liefde lacht

Lenteliedje wees niet bang,
Kom maar vrij naar buiten;
Alles vraagt naar klank en zang
Als de bloemen spruiten.

Beken ruischen immervoort,
En de schoone rozen
Neigen 't kopken over boord,
Spieg'len zich en blozen.

Jeugd en liefde wand'len stil
Hand in hand en droomen;
't Vooglijn bouwt, naar lust en gril,
't Nestjen in de boomen.

Kom, de liefde wacht naar u,
Blijf niet langer binnen;
Kom, de liefde lacht naar u,
Zing van 't zoete minnen.

Verborgene Liefde^(*)

Kein Feuer, keine Kohle kann brennen so heiss,
Als heimliche Liebe, von der niemand nichts weiss.
Des Knaben Wunderhorn.

O mocht gij in 't diepste
Mijns harten daar zien,
Mijn vurig verlangen
Mijn tranen bespiên!
Dan bleeft gij niet lange
Zoo koud als een steen;
Dan liet gij mij zeker
Zoo lang niet alleen.

(*) Zie de volkswijze, Liederlexikon voormeld, bl. 454. Nr. 580.

Want komt gij, van wijd nog
Erken ik uw stap;
En 't hart wil mij breken
Beklimt gij den trap;
En zie 'k u verschijnen
Ik beef als een riet;
En lacht ge mij groetend,
De ziel mij ontvlieft.

Eens hebt ge mij schertsend
Op 't voorhoofd gekust,
En 't vuur daar ontstoken,
Door niets meer gebluscht;
O mocht gij in 't diepste
Mijns harten daar zien,
Gij kustet mij nogmaals,
Uit meelij misschien.

Zomeravond

De lucht was zoo lauw en zoo kalm de natuur.

Hij stond voor het venster te denken;
Hij blikte naar boven en dacht aan het uur,
Waarop hem de dood eens de ruste zoo duur,
Na 't zwoegen des levens zou schenken.

Hij blikte naar boven - en ginds in het blauw,
Daar vonkelde een eenzame sterre;
Zij wenkte zoo vriendlijk en fluisterde: 'Gauw!

't Heelal is zoo wijd en uw aarde zoo nauw!
Wat toeft gij? Waar blijft gij zoo verre?'

'Hoe plechtig is de avond! Hoe lauw is de lucht!
Het leven, hoe schoon voor ons beide!'
Zoo sprak zijn geliefde vol zalig genucht:
'O sterre, zoo lispelde hij met een zucht,
Gij ziet het waarom ik verbeide.'

Serenade

Naar de muziek van Franz Schubert.

Smeekend zacht, als liefdebeden,
Dringt tot u mijn zang;
't Woud is stil, kom naar beneden,
Liefste, wees niet bang.
Slanke boomen heimlijk fluistren
In den maneschijn;
Geen bespieder staat te luistren;
Kom, o liefste mijn!

't Zoet gefluit der nachtegale,
Liefste, hoort-gij 't niet?
Kan uw hart nog langer dralen
Bij dit smachtend lied?
't Voegt zich streelend bij mijn zangen,
't Klaagt van liefdepijn;
't Zingt van hoop en heet verlangen;
Kom, o liefste mijn!

Ach! hoe kunt-gij langer wachten,
Onverbidlijk zijn?
Kom, en stil mijn liefdeklachten,
Liefste, kom, wees mijn!
Ja! kom, wees mijn.

Eik en Bloem

Het onweer heeft zoo fel geloeid;
Met kleur en geur en glans getooid,
 Prijkt nog de bloem in 't veld;
Verbrijzeld als een dorre stok,
Maar niet ontworteld door den schok,
 Ligt de eike neêrgeveld.

Hij siddert nog de kloeke boom,
Hij siddert nog, maar niet van schroom;

De dood maakt hem niet bang;
En stervend schudt hij 't groene hoofd;
Terwijl zijn stemme reeds verdooft,
Zingt hij zijn laatsten zang:

'O Gij, die ik ontluiken zag,
In zoelen wind en zonnelach,
O kind der zoete Lent!
O Bloeme, o lief en dartel kind,
'k Heb u zoo lang, zoo teêr bemind;
En gij hebt mij miskend!

'k Heb trillend, over u gebukt,
Tot in mijn diepste merg verrukt,
U slapend daar aanschouwd;
En 's morgens, als de zonne klom,
Heb ik voor u, als scherm, alom
Mijn breede kruin ontvouwd.

'k Zong u zoo menig liefdelied,
En ik, de sterke, beefde als riet
Als ik u luist'ren zag;
En juichend dan en koen en stout,
Klonk sterker over veld en woud
Mijn lied, den ganschen dag.

Maar neen, gij lief en dartel kind!
U trof wel in den zoelen wind
Het woord, maar niet de zin;
En onder mijne ruige schors,
Verteerde en smolt, hoe jong enforsch,
Mijn hart in 't vuur der min.

En wagg'lend staarde ik hooploos heên;
Mijn moed bezweek, mijn kracht verdween;
't Orkaan, zoo lang getart,
Schoot hoonend toe - ik plofte neêr...
Nu zingt u de eike nimmermeer,
O Bloeme zonder hart.'

Hij zwijgt en sterft... geen rouwklacht schalt;
En langzaam 't avondduister valt,
 Dat woud en veld bedekt.
De bronne ruischt zoo zacht, zoo zacht;
De bloeme sluimert heel den nacht,
 Tot dat de zon haar wekt.

Antwoord

Du bist wie eine Blume,
So hold und schön und rein;
Ich schau dich an und Wehmuth
Schleicht mir in 's Herz hinein.
HEINE.

Een bloemeken bist du zeker,
'k Heb reeds het meermaals gedacht;
Een bloemke met bals'mende geuren,
Met kleuren zoo mild en zoo zacht.

O lieve, minlijke bloeme,
Dijn geuren betoovert mijn hart,
Maar tevens met dijnen balsem
Brengs-du me eene bittere smart.

Van dij eene bittere smarte!
Hoe kan het wel mogelijk zijn?
Van bloemkens komt enkel honing,
En liefde van maagdekens fijn.

En du bist een lentebloeme;
En du bist een engelenmaagd.
Dat wou 'k reeds lange dij zeggen,
Maar 'k heb het tot nu niet gewaagd.

En niemand kan beter beseffen
Hoe minn'lijk du bist en hoe zoet;
Niets schooner in de eerste liefde
Den jongeling droomen doet.

En nu waarom die weemoed,
Die nijdig mij 't harte beklemmt,
Terwijl dijn betooverend wezen
Alleenlijk tot vreugde stemt?

Omdat in mijnen boezem
Een droev'ge herinnering woont,
Van vurige en heilige liefde
Door ontrouw en lauwheid beloond.

Zij was ook tenger en teeder,
En jeugdig en minlijk als du;
En toch haar poezelig handje
Sloeg mij tot bloedens toe.

Ja, 'k heb dan willen sterven,
En 'k heb zoo lange gekwijnd;
De slag had mijn ziele getroffen,
Maar tevens mijn kracht ondermijnd.

Mijn lichaam is genezen,
En alles is voorbij;
Maar 'k voel 't soms - het lijk mijner liefde
Ligt loodzwaar begraven in mij.

Daar binnen in mijn harte,
Daar is het zoo eenzaam en stil;
Daar binnen in mijn harte,
Daar is het zoo koud en zoo kil.

De zilveren stem eener maged,
Het zoete gezwets van een wicht
Verwekken nooit den doode,
Die daar begraven ligt.

Zij wekken slechts kommer en treurnis,
En stellen mij immer voor
Mijn hope, die men misleid heeft,
De liefde, die 'k verloor.

Al onder een nederig dakje
Daar vlijt zich het zwaluwke best;
Al onder mijn jeugdig harte
Daar had de liefde haar nest.

Dan komt de gure winter,
En 't vogelken is verjaagd;
Dan kwam de nijdige ontrouw,
En heeft mijn boezem doorknaagd.

De zwaluw keert nog weder;
De lente spreidt stralen voor haar;
De vogel vindt 't gastvrije dakje
En 't nestje van 't vorige jaar.

Mijn heil is heêngevlogen,
Het heil dat de liefde mij gaf;
Maar 't hart, waar 't zijn nestje gebouwd had,
Is nu een killig graf.

Begrijps-du, o minlijke bloeme,
Waarom dit droevig hart,
Wanneer 't door uw geur wordt betooverd,
Ook tevens vervuld wordt met smart?

Heer en Laet

Ballade.

- 'Gott grüss' Euch, Pfalzgraf, hübsch und fein!
Was macht Euer adelig Schwesterlein?'

- 'Was hast nach meiner Schwester zu frag'n?
Ist Sie dir doch zu adelig.'

- 'Ist Sie mir auch zu adelig
Trag' ich Sie doch im Herzen mein.'

Lied der XIIIe Eeuw.

De morgenzon straalt overal;
Het slot prijkt boven 't need'rig dal.

Een hoefslag langs den heuvel dreunt;
De laat staat aan een boom geleund.

Daar komt de graaf, op stillen draf;
De laat neemt heusch zijn kapjen af:

- 'Gegroet, gegroet, graaf palatijn!
Hoe vaart uw minlijk zusterkijn?'

- 'Wat raast gij van mijn zuster nu?
Ze is veel te schoon en eël voor u.'

- 'Zij mag zoo schoon en edel zijn
Ik draag haar toch in 't harte mijn.'

Gebrokene Liefde

Es ist eine alte geschichte,
Doch bleibt sie immer neu;
Und wem sie just passiret
Dem bricht das Herz entzwei.
HEINE.

Hij had ze niet geroepen,
Hij had ze niet verwacht;
De liefde was ontloken,
Zijn herte was ontstoken
Eer 't iemand had gedacht.

O eerste, kuische liefde!
O droom der eerste min!
Wie kan er voor u duchten?
Hoe zoet zijn uw genuchten,
Hoe streelt gij hert en zin!

Hij wist niet wat er hem gebeurde.
Zij bloosde en zag hem schuchter aan;
En als hij sprak, zijn stemme trilde,
En hij sprak nooit van 't geen hij wilde,
En beide bleven onberaân.

Dan scheen 't dat de toover op eens was geweken;
Zij viel aan zijn borst en zij zoenden elkaar;
Zij stamelden, zuchtten, maar konden niet spreken...
En dan zij ontwaakten en vloten van daar;

En zochten zich weder en vonden zich weder,
Daar buiten bij bloemen en geuren en groen;

En riepen en prangden elkander zoo teder,
En vloten niet meer na den vurigen zoen.

Hebt-gij nooit staan luisteren
Naar het zachte fluistren
Van een beek die eenzaam henenvliedt?
Zijn het woorden
Of akkoorden
Van een ver gezongen lied?
Is het kabbelen
Van het water;
Is het babbelen
En getater
Van een vogel of een kind?
Is 't geruisch van bloemenwiegen?
Is 't gebrom van zonnevliegen?
Is het suizen van den wind?

Zoo is 't beeld der eerste minne.
Hij alleen kan 't beeld verzinnen,
't Woord verstaan dat heet 'b e m i n n e n',
Die voor de eerste maal bemint.

Wie heeft er de kabb'lende bronne gestoord?
Wie heeft er den zingenden vogel vermoord?
Wie heeft er de wiegende bloeme vertrapt?
Wie heeft er het brommende vliegsken geknapt,
De jonge geliefde doen scheiden en mijden?
Beschuldig geen onweer, beschuldig geen storm;
Beschuldig geen ondier noch knagenden worm;
't Is 't noodlot van alles wat schoon is, te lijden.

Zij bleef alhier, hij moest aldaar;
Men wilde 't zoo; het moest geschiên.

Zij hebben nooit elkander meer gezien.
Hun brak het hart; wie keek er naar?

En als de scheiding was volbracht,
En als de smart was uitgewoed,
 Dan bleef 't in zijn gemoed
 Zoo duister als de nacht.

Vergeefs

Lied.

De nachtegaal de roos bemint;
En 's avonds in den lentewind
Zingt hij verscholen in het loof.
De roos blijft voor den zanger doof;
De vogel kwijnt in stilte.

De roos bemint den adelaar;
Maar hij ontvouwt zijn vleuglenpaar

En stijgt en klimt... Waarheen? Waarheen?
En laat de lieve roos alleen.
De bloem verkwijnt in stilte.

Het zoetste lied klinkt vruchteloos;
Vergeefs ontplooit haar schoon de roos,
Als liefde 't oor niet open houdt
Of door het oog niet henenschouwt;
Dan kwijnt het hart in stilte.

Verlaten

De wind zucht droevig in de schouw.
'k Zit hier alleen, het hart vol rouw,
Te denken.
Ik zocht naar liefde en vond bedrog.
Wat heil kan mij het leven nog
Wel schenken?

Het leed versmooren in den wijn,
't Gedacht verstompen, dronke zijn,
Kan 't baten?

De drank bereidt ons niets dan gal,
En morgen vond ik mij weeral
Verlaten.

Geen liefde meer, geen hope meer.
'Hebt gij mij ook, o Heer, o Heer!
Verstooten?'
De wolke zwart daarboven drijft;
Het licht verdwijnt, de hemel blijft
Gesloten.

Alleen, alleen, zoo gansch alleen!
Hier helpt geen klagen noch geweent
Noch smeeken!...
Welnu! het nijdig lot getard!
Al moest, in mijnen boezem, 't hart
Nog breken.

Van Komen en van Keeren

Hij kwam voorbij haar venster;
Zij keek hem vrank in 't oog,
Maar 't scheen haar dat een genster
Zijn klaren blik ontvloog.

Hij kwam weldra eens weder,
Zij keerde half zich om
En blikte blozend neder,
En wist toch niet waarom.

Hij dacht: 'Wat mag het wezen?
Zoo dikwijls zag ik haar;
Ik voelde niets voordezen,
En nu.... 't is zonderbaar.'

Zij sprak: 'Wat mag hij denken?
den blik, ontzegt door mij,
Wou ik zoo graag hem schenken!
Nu is hij lang voorbij!'

Maar 't was de wil des Heeren.
Na twijfel en berouw,
Na komen, gaan en keeren
Zij werden man en vrouw.

Zoo is de gang der minne,
En ieder heeft zijn lot;
Een blik in den beginne
En... ieder kent het slot.

Getrouwe Liefde

Nieuw liedeken naar den ouden trant.

- 'En wilt-gij mij dan volgen,
Schoon lief, de weg is lang.'

- 'De liefde zal mij dragen,
En leiden mijnen gang.'

- 'En wilt gij mij dan volgen,
Ik leef in armoê groot.'

- 'k Wil nood en armoê deelen,
De liefde kent geen nood.'

- 'Wat werden uw broeder en zuster,
Gij zijt hun liefste vreugd? -'

- 'Zij zullen mijns gedenken;
U volgen is de eerste deugd.'

- 'Wat werden uw vader en moeder,
Schoon lief, wil u beraân.'

- 'Dat God hen beide bescherme!
Zoo heeft mijn moeder gedaan.'

- 'Mijn moeder is zoo kwaadaardig,
Uw hart zal dikwijls bloên.'

- 'k Zal bij uw kus vergeten
Wat zij mij kwaads zal doen.'

- 'Mijn vader is eervergeten,
Zijn naam is slijk en bloed.'

- 'Wat hoof ik naam en eere,
Zijt gij mij trouw en goed.'

- 'En zoo 'k mijn trouw eens schende
Voor schooner dan gij misschien.'

- 'Mijn hart zal brekend bidden:
Hem moge geen leed geschiên!'

- 'God dank! gij zijt de mijne!
Nu is beproeving uit.
'k Ben rijk, 'k heb naam en eere,
Kom hier mijn zoete bruid.'

- 'Voor u, mijn schat op aarde,
Ben ik tot alles bereid!
Ons scheidt noch leven noch sterven,
Ons scheidt geen eeuwigheid!'

Huisgezin.

Zomerlied

Tweegezang.

HJ.

De dag is nog niet aangebroken.

Kom, laat ons wand'len, liefste vrouw.

Zie in de bloemen half-ontloken

Glimt zacht de druppel dauw.

ZIJ.

De velden sluim'ren nog; het trillend loof der boomen
 Is met een nevelfloers omhuld.
 Als de adem eener maagd, gewiegd in liefdedroomen,
 Zweeft zoel de morgenlucht met balsemgeur vervuld.

HIJ.

Het oosten kleurt zich; de dag gaat krieken.
 Daar klimt de leeuwrik, op versche wieken,
 Om de eerste te groeten het licht dat genaakt.
 De zon! Ha! daar is zij! en alles ontwaakt;
 Daar is zij de prachtige, machtige zonne!
 En bloemen en boomen,
 En beken en stroomen
 't Roept al en het juicht al met zaligen lach:
 'Wees welkom, wees welkom, o nieuwe dag!'

ZIJ.

O liefste man, 'k was nog een kind,
 Als ik u heb gezien, bemind;

Mijn harte sliep als even nog de velden;
Dan hebt gij mij eensklaps zoo vurig gekust,
En alles ontwaakte, vol zalige lust,
En alles in 't harte kwam liefde mij melden.

HJ.

O Hemellicht, o zonnegloed!
Gij komt de schepping weer verblijden.

ZIJ.

O liefde, die ons blaken doet,
O zoete vreugd, o zoeter lijden!

HJ.

Uw straal teelt bloemen in het groen,
Wier kleur en geur den geest verrukken.

ZIJ.

'k Voel nog hem, in den eersten zoen,
Aan mijnen mond mijn ziel ontrukken.

Ik weet niet wat ik dan verzon;
Ik wou hem vliên, en toch ik kon
Den lief-gevreesden man niet vluchten.

HJ.

Uw gloed verwarmt den schoot der aard',
En onder uwen kus zij baart
De rijkste en weelderigste vruchten.

ZIJ.

Geef mij de hand,
Mijn teerbeminde,
En... laat mij rusten onder gindsche linde....
Daar trilt mij... onder 't hart... ons eerste liefdepand!..

HJ.

O liefdegloed! O hemellicht!

ZIJ.

O zoet geheim, dat onder 't hart mij ligt.

BEIDE.

O lachende hoop! wat ruischen de blâren,
Wat suizelt en lispelt zoo zachtjes de wind?

Welk godesbode is 't komen openbaren?

Wat geuren de bloemen? Wat babb'len de baren?

Daar boven, daar schommelt een nestje in de blâren...

O vader, moeder, kind!

Bij de Wieg

De sterren blonken wonderschoon;
De nachtegaal voor 't venster zong.
In 't binnenst hunner stille woon
Het blanke wiegske schomm'lend gong.

Hij zei: 'Hoe toch de tijd vervliegt!
Ik hoor daar twaalve slaan.
Nu, vrouwke, 't is genoeg gewiegd,
En laat ons slapen gaan.'

Zij schoven 't wiegske aan 't bedde dicht,
Voorzichtig en zoo zacht.
'Zie!' zei de vrouw, en wees op 't wicht,
'Waarachtig, man, het licht!'

Ja! 't sliep en 't loeg met milden lach;
Men hadde 't daar geroofd!
Een armke buiten 't deksel lag,
Een ander onder 't hoofd.

Zijn adem zweefde zacht en rein,
Als fluistrende avondbeên;
En 't handje, met zijn putjes klein,
Naar iets te grijpen scheen.

De moeder staarde 't zalig aan!
Haar harte zwol van lust,
En eer zij 't wist, het was gedaan,
Zij had het kind gekust.

'Gij wekt het! wel wat doet gij weer?'
Berispte hij de vrouw.
En hij... hij boog zich ook eens neer,
En kuste 't ook eens gauw.

Hij keek weer op - nu stond zij daar,
Zoo schoon, met tranend lachend oog:
Hij zuchtte blij en zoende haar,
En blikte dankend naar omhoog.

Do, harteken, do**Lied.**

Het meisje speelt met hare pop;
Zij legt haar neêr, zij heft haar op,
En kleedt, ontkleedt haar, minzaam zacht,
En waarschuwt, kust haar teêr en lacht,
Of zegt dan vol bekommernis:
'Och! hemel, wat een kind toch is!
En zou het ziek zijn. 't arme schaap?'

En krijgt haar kind toch niet in slaap;
En wiegt, en zingt zoo menig lied,
En krijgt haar kind in slaap toch niet.
Do, harteken, do.

Nu zit ze als moeder daar, zoo bang!
Zij wacht haar zoon alreeds zoo lang.
Hij komt dan eindelijk langs de straat,
Treedt biunen, wank'lend waar hij gaat,
Want wanhoop is een zware last.
Hij ziet zijn moeder, klemt haar vast....
Dan hoort men snikken als een kind:
'Z' en mint en heeft mij nooit bemind!
Och! moeder, moeder, zulk verdriet!....'
- 'Mijn arme zoon!' Meer spreekt zij niet.
Do, harteken, do.

En nu, in haren ouden dag,
Daar zit zij nog met stillen lach,
En sust een wichtjen op haar schoot.

De vader bleef op 't slagveld dood;
De moeder kwijnde van dan af
En volgde snel haar man in 't graf:
'Geen ouders meer! onnoozel lam!
En ik ben reeds zoo oud en stram.
Indien ik u te vroeg verliet!.....
Maar God verlaat de weezen niet.'
Do, harteken, do.

Huiselijk geluk

De man moet weder naar zijn werk;
De vrouw reikt hem 't namiddageten.
Daar komt de knaap, reeds groot en sterk,
En strengelt zich met blijde kreten
Rondom des vaders rechter been.

'Zie! hij neemt vader weêr alleen!
Roept 't meisje nu aan de ander zijde,
En haast zich ook tezelfder tijde,

En schuift een stoel bij, klimt er op,
En strengelt ook rond vaders kop
Haar armkens en haar handjes teeder.

De man laat op den stoel zich neder,
En maakt zich los en wil dan gaan.
Maar ho! 't en is nog niet gedaan;
Want uit de wieg zoo mild als zegen
Lacht ook het kleine wicht hem tegen,
En reikt naar hem en roept naar hem,
Met grijpend handje en schelle stem,
En houdt niet op vóór dat de vader
Toch eindlijk tot de wiege nader'
En 't liefdriek in zijn armen heeft.

Dan is 't als aan den man gekleefd;
Het lacht en stottert vreemde woorden,
Terwijl 't zijn armkens, lijk twee koorden,
Om 's vaders hals tot stikkens drukt.

En hij, half-weenend en verrukt:
'Dat God met zegen u belade,
Mijn kindren-lief, mijn trouwe gade!'
En duwt het wicht - hij moet zich spoên -
Aan moeders borst met eenen zoen.

'Dag man - dag vrouw - dada - dag vader!'
Zoo roepen, groeten ze al te gader,
En wiss'len lang nog groet en lach.
En zoo - zoo gaat het iedren dag.

Wiegeliedereren**En over de weide^(*).****I.**

En over de weide
Daar blonk de zon,
Di-di-del-di-don,
 Zoo blijde!
De vogelkens wipten en vlogen rond,
En maakten 't aan boomen en bloemen kond.

(*) Muziek verschenen in de Zweep en ook bij Gevaert, Brabantstraat, Gent.

Zij sprongen,
En zongen:
'Het is gewis,
Dat een lief kindje geboren is.'
La, la, la, la, la!

Dan kwamen geloopt
De schaapkens blank,
Klink-klank-elink-klank,
Met hoopen!
Door 't vensterke keken ze vrang en vrij,
En huppelden weêr naar de malsche wei.
Zij kretten
En bleetten:
'Het is gewis,
Dat een lief kindjen aan 't lachen is!'
La, la, la, la, la.

Dan kwamen ook lonken
De biekens vroom,

Zoom-zôme-zoom-zoom,
En ronken!
Zij wemelden langzaam het wiegske rond,
En maakten 't aan vogels en schaapkens kond.
Zij kruisten
En ruischten:
'Het is gewis,
Dat een lief kindjen aan 't slapen is.'
La, la, la, la, la!

Wiegeliedereren

En als ons Kindeke braaf wil zijn^(*).

II.

En als ons kindeke braaf wil zijn
Dan zullen wij Zondag gaan wandelen;
Dan koopen we een schip van marsepein;
En suikerboonen met mandelen.

(*) Muziek in de Zweep.

Ja! wandelen gaan wij dan in 't veld,
Vol bloemkens en korenaren;
Waar 't waterke kronkelend henensnelt,
Met babb'lende kabb'lende baren.

Ons schipken steken wij zacht van 't strand;
We zullen er 't kindjen in zetten;
Twee engelkens vliegen van beiden kant,
Om op het schipken te letten.

O wat een heerlijke wandeling!
De vogels ook zullen niet zwijgen;
Ze zullen roepen: 'ik zing! ik zing!'
Om van het suiker te krijgen.
Suiker zoo zoet,
Engelkens goed,
Vogelkens fijn,
Schipken van lekkeren marsepein,

Krakende
Smakende
Mandelen;
En als ons kindeke braaf wil zijn,
Dan zullen wij Zondag gaan wandelen.

Wiegeliedereren**'t Muizeke^(*).****III.**

In 't kamerke waar het wiegske gong,
Een muizeken uit zijn gaatje sprong,
 Hippelend, trippelend ding;
Het draaide 't kopken rechts en links
En 't wipte voorwaarts, vlug en flinks.

(*) Muziek in de Zweep.

Muizeke, muizeke, maak geen lawijt,
Of anders ons kindjen ontwaakt en krijt.

't Liep rechts en links, 't liep hier en daar,
En 't kwam bij 't wiegske nader en naâr,
 Hippelend, trippelend ding;
Het richtte zich op en 't rook en zag
Of daar geen kruimelke koek meer lag.

Muizeke, muizeke, maak geen lawijt,
Of anders ons kindjen ontwaakt en krijt.

Er lagen veel kruimelkens op den grond.
Neem, muizeke, 't kindje heeft ze u gejongd,
 Hippelend, trippelend ding;
En 't peuzelde en 't at zijn buikske vol,
En 'een, twee, drie' 't was weer in zijn hol.

Muizeke, muizeke, zonder geluid,
Mijn kindje slaapt wel - en mijn liedje is uit.

Das Mäuselein^(*)

Still stand die wiege, das kind schlief fest,
Ein Mäuselein sich blicken lässt.
 Wippelndes, trippelndes Ding.
Es dreht das köpfchen hin und her,
Es hüpf und tänzelt kreuz und quer.

(*) Deze vertaling van Hoffmann von Fallersleben verscheen in het 'Magazin für die Literatur des Auslandes' den 30 Maart 1872. Als dankbetuiging heb ik aan den beroemden dutschen Dichter het volgende 'duitsche' versje gestuurd.

Mach' kein geräusch, o Mäuselein!
Sonst fängt mein kind gleich an zu schrei'n.

Das Mäuselein nimmt sich wohl in acht,
Es schleicht zur wiege sacht, ganz sacht,
 Wippelndes, trippelndes Ding.
Es schaut und schnuppert ringsumher,
Wo wohl ein krümchen kuchen wär'.

Mach kein geräusch, o Mäuselein!
Sonst fängt mein kind gleich an zu schrei'n.

Und alle krümchen, die da sind,
Die gönnt dir alle gern mein kind,
 Wippelndes, trippelndes Ding.
Wie hat's geschmeckt dem Mäuselein doch!
's Ist 'eins, zwei, drei' in seinem loch.

Mäuselein hast es gut gemacht:
Mein kindlein schläft, nun gute nacht.

Dein ist es ganz

An Hoffmann von Fallersleben.

Ich hab' es heute erst vernommen
Das Du mein Liedchen aufgenommen,
Das kleine Lied vom Mäuselein;
Ein kind auf Flanderns Erd' geboren,
Hast, Meister, Du Dir auserkoren,
Wiewohl es doch so zart und klein!

Du liess't es reden nach gefallen,
 Still läch'lend über 's fremde Lallen,
 Und sprachst: 'Mein liebes Bübelein,
 Ich will dir eine Freude machen.
 Nun, schlafe schön, und beim erwachen
 Sollst Vlaming du auch Deutscher sein.'

Es schlief. Da est es Du ganz leise,
 Mit deutschem kleid', auf *deine* weise
 Geschmückt so lieblich, gar so fein!
 Das kind kommt heut' zum vater wieder,
 Es spricht und singt wie deine Lieder,
 Dein ist es ganz und bleibt doch mein.

Und wie es iezt so keck und heiter!
 Es will die welt hinein und weiter,
 Als wär' es gar kein Mäuselein.
 Und sprech'ich ängstlich auch dawider:
 'Ich darf, sagt's, wie die neuen Brüder,
 Ein weltbekanntes Liedchen sein!'

Thourout 15 April 1872.

Wiegeliederen**Slape, slape doe**^(*).**IV.**

Slape, slape doe,
Sluit uw oogjes toe,
Luister hoe de regen plast!
't Hondje van hierover bast,
't Hondje heeft den man gebeten,
En zijn kleed van een gereten;
De arme beed'laar loopt zich moe:
Slape, slape doe.

(*) Zie Liederlexikon, bl. 503, nr 640.

Stil, mijn zoete kind;
Woe-woe blaast de wind.
't Haasje spitst zijn oorkens ras,
't Kijkt eens boven 't lange gras;
Want het moet den jager mijden;
't Heeft zoo veel van hem te lijden,
Maar het loopt toch zoo gezwind.
Stil, mijn zoete kind.

't Bedje is blank en net.
Slaap in 't schoone bed.
't Kiekje zoekt in schuur en stal,
In den hof en overal;
Kokk'lend wil het overleggen
Waar het best zijn ei zal leggen.
Hadde 't maar dees schoone bed
't Kiekje waar' gered.

Slaap uw kaakjes rood,
Gij kent nog geen nood.

't Duifke vliegt ten velde op buit,
't Schart en 't pikt een graantjen uit.
Ach! de jongskens stil en bange
Zuchten: 'Moeder blijft zoo lange.'
Gij mijn kind, kent nog geen nood.
Slaap uw kaakjes rood.

Slaap nu lang en vast.
't Hondje niet meer bast;
't Haasje slaapt in hei of doorn;
't Kiekje legt zijn ei in 't koorn;
't Duifke voedert zijne jongen,
En mijn liedje is uitgezongen;
Moeder is van wiegen moe.
Slape, slape doe.

Vrij naar het hoogduitsch van St. Schutze.

Wiegeliedereren
Din-don-dijne^(*).
V.

Een engel lief met goudblond haar,
Din-don-dijne,
Maakt 's kindjes blanke wiegske klaar,
Troetelt en lacht,
Schommelt zoo zacht
Dat 't kindje rustig blijft.

(*) Zie de volkswijze: Liederlexikon bladz. 443, n. 565.

En gonzend komt een kleine vlieg,
Din-don-dijne,
En dringt maar stout tot in de wieg,
Kittelt terstond
Neusjen en mond,
Dat 't kindje onrustig wrijft.

Er vliegt een duifken over 't veld,
Din-don-dijne,
En 't komt bij 't kindjen heen gesneld,
Streelt hem de wang,
Koost het zoo lang,
Dat 't kindje gapen moet.

Er vloeit een beekje door het riet,
Din-don-dijne,
En 't zingt ons kindje een ruischend lied,
Zingt het zoo graag,
Zingt het zoo traag,
Dat 't kindje slapen moet.

Wiegeliedereren**Van de Bloemkens die wilden wandelen gaan.****VI.**

Veel bloemkens stonden in het veld,
En lachten naar de dalende zon.
Een kind, door moeder vergezeld,
Kwam daar, en 't liep zoo veel het maar kon.
'Maar hemel! ziet hoe 't loopen kan!
Riep 't maagdeliefke,' ziet het eens aan!
'Wat vreugd! mijn bladje trilt er van.
O mocht ik meê met 't kindeken gaan!'

En allen riepen: 'Het zal geschiên!
'Wij willen wij ook eens de wereld zien!'

En klein en groot, en rood en blauw,
Zij trokken al hun wortelkens uit;
En trip en trap en traag en gauw,
Zij gingen heên door gras en door kruid.
De kleinste vielen onder weg,
Maar toch men kwam voor 't kindje zijn huis:
Men bleef eens staan, tot overleg,
En sloop dan binnen, stil als een muis.

De zonne daalde en stond ze af te spiên,
En zeide er bij pinkend: 'Wij zullen zien!'

En 't eene voor en 't ander na,
Zij kwamen al rond 't beddeke staan.
De moeder zong van 'tra-la-la;'
Terwijl was 't zonneke onder gegaan.

En bloemkens, die verstandig zijn,
Zij sluiten dicht hun bladjes dan toe.
Zoo deed zelfs 't kleinste bloemekijn,
En elk dan sliep, van 't wandelen moê.

En slaapt ons kindeken ook, misschien
Zal 't morgen de bloemkens wakker zien.

Moederklacht

Et noluit consolari.
En zij wilde niet getroost zijn.
Bijbel.

Ja! al zijn speelgoed staat daar nog,
En ook zijn kleine schoentjes... och!
Ze zijn eerst nieuw; het was nog maar
Zijn tweede paar.

'k Heb zelf het in de kist geplaatst,
En 'k wou voor 't laatst vaarwel, het laatst,

Het kussen.... maar ik kon niet meer,
'k Viel zwijmend neêr.

Ja! 't was mijn eenig, eenig kind!
Hoe schoon, hoe lief, hoe duur bemind,
Hoe groot 't verlies, hoe diep de smart,
Beseft geen hart.

Ik weet wel dat ik mij bedrieg;
Het huis is leêg en leêg de wieg;
Mijn vreugd, mijn hoop zijn ijlings heen,
Voor eeuwig heên!

Maar 'k zorg nog even als ik plag;
Ik zie en hoor het heel den dag,
En 's nachts ontwaak ik keer op keer,
Maar... 't roept niet meer.

En speelgoed, schoentjes, wat daar ligt,
Dat laat ik daar, ofschoon het zicht,

Van al wat 't kind heeft toebehoord,
Mij 't hart doorboort.

Ja! 't was mijn eenig, eenig kind,
Zoo schoon, zoo lief, zoo diep bemind...
Och! God! ik doe nog wat ik kan,
Maar 'k sterf er van!

Mijn Kind, mijn Leven

Lied.

Aan mijnen vader.

Ik weet het wel, ik weet het wel;
De liefde lokt en dwingt zoo fel.
De blik der liefste is zonneschijn,
Haar adem geurt als ambrozijn,
Haar kus vervoert tot waanzin toe,
En nimmer is men 't kussen moe.

Maar wat is, liefde, uw gloeiend vuur,
En uw genot, zoo kort van duur,
Bij den kus van mijn kind, mijn leven?

Wat schokt, beweegt zoo diep de ziel
Van hem, dien roemzucht overviel!
Hij streeft, hij klimt hardnekkig voort...
Nu wordt zijn naam alom gehoord:
'Den kunstnaar, heil! Hoera! den held!'
Dan glanst het oog, de boezem zwelt.
Maar wat is kunst en roem en eer
Bij 't streelend handje en 't lachje teer,
Bij den kus van mijn kind, mijn leven?

Ja! alles, alles smelt, vergaat
In 't kind dat aan mijn zijde staat,
Voor 't kind dat aan mijn lippen hangt
En liefdrijk mij in de armen prangt;
Wiens ziel zoo rein in de oogen straalt,

Wiens mond zoo zoet mijn naam herhaalt;
Mijn kind, mijn roem en hartelust,
In wien mijn wensch, mijn hoop berust,
In wiens leven ik mag herleven.

Kom hier, mijn kind, zoo zwak en klein,
Kom hier, mijn kind, zoo schoon en rein,
Kom hier, in 't binnenst van mijn hart;
Daar schut ik u voor kwaad en smart,
En 'k voed u met mijn vleesch en bloed,
En 'k warm u aan mijn liefdegloed.
Dan zij mijn loon dat elken dag,
Dat ik u zoo beschermen mag,
U beminnen, mijn kind, mijn leven!

Kinderreden

‘Moeder, moeder, waar is broerke nu gegaan?
Op de schoolzei de eene: Uw broerke is naar den hemel;
Maar een ander zei: Uw broerke ligt op 't kerkhof,
Op het kerkhof, daar waar zoo veel kruiskens staan.

Op het kerkhof, moeder! Zie toch eens daar buiten
Hoe het sneeuwt en waait en ach! hoe koud het is!
Op het kerkhof ligt hij niet, o neen, gewis;
Gij en zoudt hem daar alzoo niet laten liggen.’

En de moeder zakte neder op een stoel,
Borst in tranen, met de handen voor haar oogen,
Snikte, snikte dof, en wilde en kon niet spreken...
't Kind aanzag haar, met een blik van diep gevoel,

Ging tot haar en nam haar beide handen,
Trok ze rond zijn hals en kruiste ze op elkaâr,
Vlijdde 't kopje tegen hare borst en schouder,
Sprak geen enkel woord en weende stil met haar.

Kinderdroom

Verhaal.

Aan mijne moeder opgedragen.

Bij de wiege van haar eenig kranke kind
Zat een jonge moeder weenend.
't Slaapt nu 't arme schaapje en droomt misschien.
Want op zijne bleeke wangen,
Om zijn mondje en nu gesloten oogjes
Speelt een lieve zaal'ge lach.

De arme moeder glimlacht droevig;
Zij beziet zijn schuldelooze trekken...
't Was het schoonste kind der stad;
't Had zoo ravenzwarte lokken,
Oogjes diep als 't blauw des hemels,
Zulke poezelige handjes, en zoo lief
Klonk zijn teeder stemmeke als het 'Moeder'
Riep. En nu!...

Een lichte blos komt zijne bleeke wangen
Kleuren. 't kind ontwaakt! Zijn blik
Valt op zijne moeder; 't reikt haar
Beide de armkens; 't stamelt 'lieve moeder!'
't Kust haar liefderijk de tranen
Van de wangen: 'Moeder,' zegt het dan,
'Moederlief, 'k heb toch zoo schoon gedroomd!
'k was in eenen grooten hof met mooie bloemen,
bonte vlinders, boomen rijk belaân met
vruchten; 'k was in dezen hof,
'k speelde daar met broerken,
dat nu reeds bij Jezuken gegaan is;

en wij kozen van de schoonste bloemen uit,
om er eenen grooten ruiker van te maken,
moeder; 't was voor u. Als hij gemaakt was,
Kwamen nog veel andre kinderkens bij ons.
Al te zamen gingen wij aan 't spelen,
vlinders vangend, vruchten plukkend;
en de kleine vogeltjes, die op de boomen
zaten, vlogen in ons kroezelhaar;
en zij zongen dan zoo aardig, en zij
pikten uit ons mondje kleine korreltjes en
streelden ons de wangen met hun vlerkjes.
Moederlief, hoe schoon en geurig was het daar!
Onder mijne lieve speelgenooten
was er een veel minnelijker dan al de and're.
Zijne lokken waren blond; zijn oogen
blauw, zoo helder blauw; hij was gekleed
met een kleed van blauwe en witte zijde,
waar veel gouden sterren ingeweven
waren; ja! nu weet ik het! Hij
was gekleed als Jezuken dat daar op

onze schouw staat! Hij was 't zelf!
Want de bloempjes knikten met hun kopje
Over zijne blanke voeten;
't Was alsof de voog'len zelfs aan hem
spreken wilden; want zij juichten en zij
fladderden om hem! Het water
ruischte zachter als hij naderde; de wind
deed zijn blonde lokken geurig zwieren;
De oude boomen bukten trillend
hunne lommerijke takken
over zijn geheiligd hoofd!
Lachend kwam hij dan tot mij; hij
nam mij vriendelijk de hand en
streefde mij de wang en kustte mij op 't voorhoofd;
wilt-de, zegde hij, bij ons hier wonen?
Bij uw broerke-lief, en bij al deze
schoone kinderkens en ook bij mij?
'k zal u toch zoo gaarne zien, en u de bontste
vlinders van den hof, de rijkste bloemen
geven! Uit uw handje zullen ook

kleine vogeltjes met blauwe en roode
vlerken komen eten; wilt-de?
't Broerke kwam dan nader, en hij ook
smeekte mij te blijven en bij hem te wonen.
'k Zou misschien gebleven zijn, maar,
maar ik keerde dan het hoofd en 'k zag,
'k zag u, moeder, lieve moeder, gansch alleene
hier bij mijne leêge wiege tranen storten....
Dan vergat ik broerken, Jezuken en al
't schoone van den hof, en 'k kwam tot u!
De moeder had des kinds verhaal met gragen blik aanhoord,
Had zijn oogjes zien verhelderen
En de bos op zijne wang zien
wederkeeren! Maar als zij het eind'
hoorde, welden tranen in haar oogen.
Zij nam 's kindes schuldeloos gezichtje
tusschen hare beide handen; dan
kuste, kuste zij het, vreugdedronken roepend:
'Eeuw'gen dank, o Heer! mijn kind zal ik behouden!
Dank! mijn kind, mijn zoontjen is gered!

't Oude Deuntje

Mijnen vriende Karel de Villegas.

Somtijds in mijn hart daarbinnen,
Trilt een half-vergeten lied....
't Deuntje zweeft mij in de zinnen,
Maar de woorden ken ik niet.

Vader zaal'ger zat in 't hoekje,
In het hoekje van den haard;

En wij, kinders, waren allen
Dichte rondom hem geschaard.
En met zijn gebroken stemme
Neurde hij 't eenvoudig lied;
't Sprak van minnen en van paren,
En van bloemen langs den vliet;
En van 't nestjen in de boomen,
En van 't kindjen in de wieg....
Ja zoo klonk het oude deuntje,
Als ik mij wel niet bedrieg.

Moeder zaal'ger kwam er tusschen,
En ze sprak: 'wel beste man,
Vader, zei ze, 't schoonste rjmke,
't Schoonst van al vergeet ge er van.
En zij zong dan ook van minnen,
En dat liefde breekt noch plooit,
Dat de trouwe kuische vrouwe
Bloemen langs het leven strooit.
Vader knikte, knikte luist'rend

En als moeder had gedaan,
Wischte hij, met zijnen vinger,
Uit zijn oog een zoete traan.

Vrienden, in mijn hart daarbinnen,
Zoo trilt soms het oude lied;
't Deuntje zweeft mij in de zinnen,
Maar de woorden ken ik niet.

Moederhart, moederliefde

Gij vraagt mij, kind: 'Hoe kunt gij, moeder,
Zoo gaarn mij zien, en mijnen broeder
Toch evenzeer?' -

'Ik weet het, wijl ik 't ondervinde:
God geeft gewis bij elken kinde,
Aan ieder moeder een harte meer.

En ieder hart mint even teeder,

Schenkt duizendmaal de liefde weder,
Die 't kind hem geeft;

Maar breekt het kind een moederharte,
Dan lijden ze allen zelfde smarte,
Omdat ze zijn aaneengekleefd.

Kousvoeteling

Lied.

Kousvoeteling maeckt so soeten gang.
(Oud lied van Adolijn.)
Willems. CXVIII.

Kousvoeteling liep een jongentje fijn;
Dat deed het zoo gaarn al mocht het niet zijn.
De moeder riep: 'Kom naar mij toe,
Dat ik uw blinkende schoentjes aandoe.'

Kousvoeteling gaan,
Staat kindekens aan,
Maar stoppen en breien komt achteraan.

Kousvoeteling liep het snaakje maar voort,
Als hadde 't moeders bevel niet gehoord.
De moeder riep: 'Gij kleine guit,
'k Werp straks uw schoentjes te vensteren uit.'

Kousvoeteling gaan,
Staat kindekens aan,
Maar stoppen en breien komt achteraan.

Kousvoeteling liep nog rapper het kind,
En 't zwaaide en het draaide zoo vlug als de wind.
De moeder riep: 'ik krijg u wel,
Al springt gij schuw en al loopt gij zoo snel.'

Kousvoeteling gaan
Staat kindekens aan,
Maar stoppen en breien komt achteraan.

Kousvoeteling kwam het nu met gevele,
Nam moeder in de armkens allebeï.

De moeder loeg: 'Gij engel-lief,
Gij snaakje, gij guitje, gij harteken dief!'

Kousvoeteling gaan,
Staat kindekens aan,
Nu, stoppen en breien is gauw gedaan.

Wie brengt

Wie brengt er meest genoeg in
Het huisgezin?

Daar zitten de oude, grijs van jaren,
Omtrent den haard, waar 't eten kookt;
En meke spint en vader rookt.
Zij zeggen: 'Ja! wie denkt aan sparen?
Niet waar, hier gaat niet alles recht?
Men bouwt alsof men 't geld mocht rapen;

Men houdt van zijn gemak, van slapen;
Men huurt maar meid, men huurt maar knecht
Wij, hebben 't brood uit onzen monde
Gespaard, en steeds alleen gewrocht,
Maar menig schoon stuk vee gekocht,
En meen'gen akker hier in 't ronde.
't Ging anders, met veel min lawijt,
In onzen goeden ouden tijd!

Wie brengt er meest genoeg in
Het huisgezin?

De man, nog in den bloei der jaren,
Komt binnen nu, terug van 't werk:
'God lof! men is gezond en sterk,
Men kan met werken wat vergâren.
Het weêr is prachtig, de oogst belooft,
En 't werkvolk werkt zonder staken;
Maar toch men moet gestadig waken,
Al is men zelf reeds afgesloofd.

Nu! 't is des landmans lot en leven,
En duur gewonnen smaakt het best;
Allengskens bouwt de kraai haar nest,
En tijd zal loon en ruste geven.
Maar... 'k wou ik had genoeg vergaard,
En 'k zat hier rustig bij den haard.

Wie brengt er meest genoeg in
Het huisgezin?

De vrouw, een blonde in 't fleur der jaren,
Komt binnen, uit de stad terug.
Ze is bloeiend schoon, en rap en vlug,
Liefvallig ook in haar gebaren:
'k Breng geld en 't een en 't ander meê.
Maar men moet zien met beî zijn oogen,
Of anders wordt men licht bedrogen;
Ze kunnen tellen in de steê.
't Wordt alles duur dat het een schand is;
Het neemt geen eind' meer als 't begint!

Men vraagt ons voor een stukje lint
Veel meer, omdat men van het land is.
Men is zoo al niet arm, 't is waar,
Maar rijk zijn valt toch niemand zwaar.

Wie brengt er meest genoeg in
Het huisgezin?

Het kind verschijnt - 't is pas drie jaren,
Het kleed gescheurd, tot in den hals
Bemorst, maar blozend, rond en malsch,
Met zijn blauw oog en blonde haren.
'Kom! snaakje-lief!' roept de oude man,
En legt de pijp neêr, 'k zal vertellen!
'Gij doet het weêr om mij te kwellen!
Zegt meke, en sukkelt, wat zij kan,
Naar 't kind. Maar moeder is het nader:
'Mijn engel!' zucht ze, en kust het teêr.
En dan, dan is het meke's keer;

En dan komt grootvâar, dan de vader.
Men kust en streelt het doof en blind,
En denkt aan niets meer dan aan 't kind.

Ja! 't kind brengt meest genoeg in
Het huisgezin.

Boven ons Hoofd

Als de lente wederkomt,
Als het bieke op de bloemkens bromt,
Als het zonneke licht en streelt,
Als het vogelke springt en kweelt,
 Boven ons hoofd, in de blaren;

Op het lieve pleksken dan,
Zitten wij weêr als vrouw en man,
Waar we als verloofden gezeten waren.

Dan, o liefste vrouwke mijn,
Onder des hemels blauwen schijn,
Wisselen wij nog eens den ring.
Dan lacht hoop en herinnering
Boven ons hoofd, in de blaren.

Tevreden

De dag verschijnt,
De dag verdwijnt.
Wij tellen noch stonden noch dagen;
Ik werk steeds moedig en welgezind;
Zij zorgt zoo bedrijvig voor man en voor kind,
En kust mij soms tusschen de vlagen.
Ja! kent gij mij en kent gij haar,
Dan zaagt gij wel nooit een gelukkiger paar,
Want gisteren en morgen als heden,

Voorwaar!
Wij waren en blijven tevreden.

En hoe het kwam,
Dat ik haar nam,
Dat weet ik u zelf niet te noemen.
Van al de meisjes de schoonste was zij;
Haar doen was zoo huislijk, haar wezen zoo blij,
Een roezen tusschen de bloemen.
Zij minde mij, ik minde haar;
Het duurde niet lang of wij waren een paar.
Sinds dan en zoo morgen als heden,
Voorwaar!
Wij waren en blijven tevreden.

Gezond, bemind,
Bij vrouw en kind,
Hoe rustig en lustig is 't leven!
Met luttel verzadigd wij kennen geen nood;

Mijn arbeid verschaft ons het dagelijksch brood,
En God zal de rest ons wel geven.
Ja! kent gij mij en kent gij haar,
Dan vindt gij wel nergens gelukkiger paar.
En morgen en immer als heden,
 Voorwaar!
Wij zijn en wij blijven tevreden.

Gemoed.

Der kerels Zonen

Volkslied.

In 't weeldrig Vlaandren wonen wij,
Wij zijn van vlaamschen bloed;
Wij zijn der kerels zonen, wij,
En erfden hunnen moed.
Ons taal is zuiver als ons hart;
Zij vloeit wel zacht maar botst ook hard,
En klinkt vrij
Van bastaardij.

Waar men ons wieg geschommeld heeft,
Waar moeders liedjen klonk;
Waar tusschen werk en kout ook zweeft
De kuische liefdelonk;
Daar, voor dat duurbaar plekje grond,
Wij sparen 't brood uit onzen mond,
Houden 't vrij
Van bastaardij.

Daar leert ons 't werk wat blijheid is,
Wat zelfsgenoegen baart;
Daar leert ons 't werk wat vrijheid is,
Rond onzen eigen haard;
Daar kweeken wij een talrijk kroost,
Dat van gezondheid blinkt en bloost,
Houden 't vrij
Van bastaardij.

Ja! door ons werk verwerven wij
Genoeg voor kind en vrouw;

Zoo leven wij, zoo sterven wij
Aan taal en zeden trouw.
De vlaamsche kracht, de vlaamsche moed,
Stroomt door ons aad'ren met ons bloed
Altijd vrij
Van bastaardij.

God, zegen onze kleine woon,
Geef aan ons zonen kracht;
Bewaar ons dochtren, kuisch en schoon,
Van wulpscheid en van pracht;
Laat waaien uwe frische lucht
Door 't land, dat slechts ontaarding ducht;
Houd ons vrij
Van bastaardij.

Ik ken een Lied

Getoonzet door W. Demol.

Ik ken een lied dat 't hart bekoort,
Een lied vol melodij;
Ik heb het reeds als kind gehoord -
Die tijd is lang voorbij.
Mijn moeder zong het bij de wieg
Van haren eersten zoon;

Het klonk zoo lief in haren mond,
Zoo heimlijk zacht en schoon.
O moederzorg! o moederlied!
Mijn hart vergeet u niet.

Ik ken een lied dat 't hart bekoort,
Een lied vol melodij;
Ik heb het in mijn jeugd gehoord -
Die tijd is lang voorbij.
Zij zong het ook de blonde maagd,
Die eens mijn liefde won;
't Was in het veld, langs groen en loof,
Bij lentelucht en zon.
O jeugd en liefde, o rozeblaân!
Hoe snel verwelkt, vergaan.

Ik ken een lied van zoete min,
Een lied vol melodij;
Men zong het in mijn huisgezin -
Die tijd is lang voorbij!

Nu zingt het niemand, niemand meer
Den ouden armen man;
Geen vrouw kust mij de tranen af
Die 'k niet weerhouden kan;
Geen kind zingt 't liedje van voorheên....
'k Ben oud en gansch alleen.

Droeve Tijden

Getoonzet door W. Demol.

Aan Hendrik Conscience.

't Zijn droeve tijden als de oorlog loeit,
Als menschen men slacht lijk dieren;
Als menschenbloed bij beken vloeit,
Als vrede en liefde liggen geboeid;
 Als haat
 En kwaad,

Als nood
En dood
Grijzen en vloeken en tieren.

‘Waar is nu toch mijn arme man?
'k Verga van angst! ik sterf er van!
Ach! wat verschil bij 't voor'ge jaar!
We zaten hier zoo blij te gaâr
Bij 't wiegske van ons jongste kind.
En nu, zoo ver door sneeuw en wind
En vorst... en dan!... Och God! och God!
Heb meêlij met mijn bitter lot!’

‘Ju! roept het jongentje, paardeken, ju!
He! moeder, waar is vader nu?
Als vader komt, dan krijg ik een paard,
Een levende paard en een blinkende zwaard,

Een helm met pluim en een groote bannier;
Dan gaan wij rijden verre van hier;
Dan maken wij oorlog en nog, en meer....
Zeg, moeder, wanneer komt vader weêr?’

‘Hoor, zegt het dochterke, moeder-lief,
’k Heb vader geschreven een schoonen brief:
En dat wij bidden op beide kniën
Voor hem... en hem zoo gaarne zien;
En dat gij toch zoo droeve zijt;
En dat ik ook dan dikwijls krijt;
En dat ons broerke vlijtig leert;
En... of hij toch niet wederkeert.’

De moeder aanhoort 't eenvoudige schrift,
En keert zich om met koortsige drift,
En grijpt uit de wieg 't onnoozele wicht,
En houdt het naar den hemel gericht,
En roept en snikt: ‘O Heer! o Heer!
Geef ons den gade en den vader weêr!’

Terwijl de moeder aan 't bidden was;
Terwijl het meisje haar briefke las;
Terwijl het jongentje reed en liep;
Terwijl het wicht in zijn wiegske sliep,
Daar verre, in 't vreemde verwoeste land,
Verlaten, langs een eenzamen kant,
Met doorboorde borst,
En hijgende van dorst,
En de nagels geprent in 't vervrozene veld,
Daar lag de vader, de dappere held,
Te sterven.

1^{en} *Januari* 1871.

De Sneeuw

Sneeuw, sneeuw, blanke sneeuw,
Van waar komt gij gevlogen?
Sneeuw, sneeuw, zuiv're sneeuw,
In onze bloedige, modderige eeuw
Is uwe witheid geen logen?

Waar zweeft er nog een tochtje lucht,
Dat 's menschen vloek en traan en zucht
Met ied'ren dag heeft opgezogen?

Waar is er nog, de wereld rond,
Een plekske grond,
Waar geen bloed aan kleeft,
Waar geen vezel aan beeft
Van menschenlijken, doorkerfd en doorstoken,
Van menschenharten door smarte gebroken?

En toch gij valt door vloek en dank,
En toch gij valt zoo maagdlijk blank,
Op kwaad en goed, op alle wegen;
En over de aarde naakt en moe
Spreidt gij u neêr en dekt haar toe,
En rust op haar als Godes zegen.

Als brand vernieling heeft gezaaid,
Als dood de strijders heeft gemaaid,
Als kind bij moeder is bezweken;
Dan daalt gij als een hemelsch kleed,
Dekt puin en bloed, droogt traan en zweet,
En stilt en dooft het laatste smeeken.

Ja, zie! daar is 't slagveld.... of beter daar was 't!
Hier vielen de mannen, gestapeld als dijken;
Daar heeft men 't geschut, den zwaren last,
Getrokken dwars door nog lillende lijken....
Ja, zie! daar is 't slagveld, of beter, daar was 't!

En nu is alles stil; - zoo verre de oogen strekken,
't Is alles stil en wit, en verder.... niets.
Bij pozen klimt de grond of struikelt men op iets;
Maar blijf niet staan; ge en kunt de dooden toch niet wekken.

Het sneeuwt; de vlokken vallen dicht.
Ga voort, gij die nog leeft, laat liggen, wat daar ligt,
En laat Gods blanke sneeuw de broedermoord bedekken.

Thourout, Januari 1871.

Waar woont 't Geluk?

Aan mijnen broedervriend Karel Bergmans.

Und immer fragt der Seufzer: Wo?
SCHMIDT VON LÜBECK.

Als ik laatst de luxemburgsche bergen,
Wand'lend, zingend hier en daar doorkruiste,
Trof mijn blik een huisjen aan.
't Stond daar zoo verwijderd, zoo alleene,
Tusschen boomen, met den voet in 't water,
En ik bleef een wijle staan.

En ik dacht: 'Men loopt geheel zijn leven
Om 't geluk te zoeken en te vinden,
Maar men vindt, men vindt het niet.
En misschien, daar tusschen boom en bergen,
In dit klein, verdoken, stille huisje
Woont 't geluk en zingt zijn lied.'

'k Naderde en ik zag een jonge moeder,
Aan haar borst een zuigling; 'k zag haar gade
Druk aan 't werk en levensblij.
't Kindje keerde zich en lag gulhartig lachend;
Blozend dekte zij den kuischen boezem,
Vriend'lijk knikkend groette hij.

'k Ging dan verder, verder, 't hart benepen,
En ik vroeg aan Godes blauwen hemel,
Aan het water, aan den wind:
'Zeg mij, hemel, waar 't geluk zijn woonst heeft?
Water, wind, waar zingt 't geluk zijn liedje?'
'k hoorde: 'Waar men u bemint!'

Zij was zoo jong

Zij was zoo jong en schoon, en blozend als de roze,
Zij telde nauwlijk vijftien jaar.
De doodesengel kwam en nam de vlekkelooze,
Als of 't een echte bloeme waar'.

Zij was zoo jong! De liefde sloeg haar wonden,
Met haren geur'gen tooverstaf;
Zij wilde 't leven in, en vroeg naar zaal'ge stonden,
En aarzelde op den boord van 't graf.

Zij was zoo jong en schoon! - Vol hopelooze smarte
Zag zij der velden eerste groen;
Zij drukte 't bleek gelaat aan moeders liefdrijk harte,
En weende stil bij moeders zoen.

Zij was zoo schoon! - Zij liet het hoofdje zijgen,
En kwaal en smarte, 't was vergaan.
De dood aanzag de maagd en kuste in somber zwijgen
Van 's kindes oog de laatste traan.

Wensch

O mocht ik weder tot mijn kindsheid!
Vergroeien tot een kleine wicht,
En tot het leven weer ontluiken,
En staren naar het eerste licht.

En vreedzaam moeders kus genieten,
En langzaam moeders woord verstaan;
En moeders glimlach stil aanschouwen,
En moeders wezen gadeslaan.

En de eerste stap aan moeders hand doen,
En staam'len 't eerste woord - zoo diep,
Zoo zacht, zoo treffend schoon - 't woord 'moeder'
Het schoonste dat de liefde schiep.

En groeien, bloeien als de bloemen,
En bloemen plukken op het land;
En vragen wie de bloem gemaakt heeft;
En alles voelen met de hand.

En naar het vliegend voog'lijn wenschen;
En vragen naar een lammekijn,
Dat vader voor het kind zal koopen,
Indien het kind recht braaf wil zijn.

Hoe schoon, de handjes samen, 's avonds
Te knielen voor het Godeskind;
En onbewust zoo wel gewiegd zijn,
Zoo wel verzorgd, zoo wel bemind!

En in te sluim'ren als een roze,
En slapend nog een kus te ontvaân;
En dan van engelen te droomen
Die wakend aan mijn zijde staan.

En 's morgens zelfde zorg en liefde
Te vinden over 't bed gebukt;
Steeds iemand hebben, die mij toelacht,
En liefdrijk mij aan 't herte drukt.

En slecht gedacht noch daad te kennen,
En 't goed te doen naar moeders woord;
In Godes vrije lucht te spelen,
Voor niets bedacht, door niets gestoord.

En in dien geur van goed- en mildheid,
Die mij bij dag en nacht omzweeft,
Met kinderlijk geloof te denken
Dat ieder kind een moeder heeft.

O mocht ik tot mijn kindsheid weder!..
Maar ach! die tijd is lang voorbij....
En nu, terwijl ik zit te droomen
Mijn kind is daar aan mijne zij.

't Loopt wank'lend, wagg'lend heên en weder,
En 't roept en 't lacht en 't draait en 't speelt,
En 't vraagt mij in een wondre sprake,
Die meer dan zang mijn ooren streelt.

En 't wordt dan moê, en 'k moet het nemen,
En 'k hef het liefdrijk van den grond,
En 't vleidt zijn kopje en 't drukt zijn mondje
Aan mijne wang, op mijnen mond.

En 'k mag aan kussen zat mij laven,
En luist'ren hoe het 'vader' zegt.
Terwijl 't zijn mollig poez'lig handje
Zacht streelend rond den hals mij legt.

O God! hoe schoon de kindsheid weze,
Hoe vrij van zorg en zielepijn,
Hoe beter is 't een kind te hebben
Dan zelf nog kind te mogen zijn!

Den Vlaamschen dichter Emmanuel Hiel

Ter gelegenheid van zijn naamfeest den 25ⁿ December 1871.

Emmanuël.
God met ons.
BIJBEL.

Wanneer een volk, na rustloos strijden,
Door list en lijden
Overmand,
Hijgend,

Als de overwonnen leeuw, zich nederstrekt,
En zwijgend
Met 't bloedig kleed zijn diepe wonden dekt;
In boei geklonken,
In ramp verzonken,
Verlaten kwijnt dit volk, verlaten sterft de leeuw.
Dan dreunt op eens de schreeuw:
‘Na lijden
Verblijden!
Ontwaakt!
Gij die naar vrijheid haakt.
Gekeerd zijn nu de tijden;
Uw dwing'land worde uw voetschabel!
God is met ons! Emmanuel!’

Wie heeft er zoo moedig de stemme verheven?
Wie doet er het volk thans voor Vlaandren herleven,
Wie doet er de bastaards en vijanden beven,
Door zoete gedichten - door zweepslagen fel?
Wie spreekt er van 't roemrijk verleden?

Wie zingt er ons taal en ons zeden?
Emmanuel!

Wiens woord is 't, dat klinkt van oord tot oorden,
Hergalmend op Scheld- en Denderboorden,
Zoo machtig en zoo hel?
Wie brengt er het heilwoord den huisgezinnen?
Wie fluistert zoo streelend van 't zoete minnen?
Emmanuel!

Van waar komt uwe zending, dichter?
Wie openbaarde u 't heilig woord?
Hebt gij, als Mozes, 't woord des Heeren
In 't onverbrandbre bosch gehoord?

Emmanuel, o zoon der weide,
't Was daar dat Godes hand u leidde,
U zalfde als leeraar van uw stam;
Emmanuel, o zoon der Schelde,
't Was daar dat God zijn woord u meldde,
En tusschen duizend hij u nam.

Dan hebt ge, in dichterlijke droomen,
Het rits'len van de kruin der boomen,
Het geuren van de bloem verstaan;
Gedachten, die den wil bevruchten;
Verlangen, die het hart doen zuchten,
En 's menschen lief en leed verraân.
Dan hebt gij ziel en bloed en krachten,
Dan hebt gij geestdrift, kunst, gedachten
Verpandt
Voor 't dierbaar vaderland!

O ja! wij zijn nog vrij! wij hebben nog een tolk!
Gij, grootsche dichters, zijt de stem van 't vlaamsche volk;
Gij hebt des landes hoon gewroken!
Uw voorhoofd draagt het merk van wil aan kunst gepaard,
Ons taal is 't, die gij spreekt, ons kunst, die ge openbaart,
Ons hart ligt in uw hart verdoken.

Gezegend is de mond,
Die ons zoo luid der vaad'ren roem verkondt;

En ons leert minnen al wat grootsch en goed is,
En haten al wat vijand van ons bloed is.

De toekomst is vol hoop, waar zulke sterren blinken;
Gered moet eens de grond, waar zulke tonen klinken;
Ons Vlaandren blijv' ons lief van eeuw tot eeuw!

En wil men nog met Judaskoop het dreigen,
Dan brult de leeuw,
Dan klettert en schettert de vlaamsche schreeuw,
Als storm zoo fel:
'Zij zullen het niet krijgen!
God is met ons! Emmanuel!'

De Tronk

Een oude knotwilg, holle tronk,
Dwars over eene beke hong;
Zijn bloote wortel 't water dronk;
In zijne kruin de vogel zong:

‘Als ik mijn schaal heb doorgebroken,
Beschermd uw blad en schorse mij;
Nu zit daar ook mijn gaaiken vrij,
En broeit ons eitjes, wel gedoken.’

En 't water ruischte: 'Drink en put
Uit mijne frische klare bronne;
Gij hebt voor 't brandend licht der zonne
In droge zomers mij beschut.'

En 't veilken geurde: 'Zie eens neder!
Het stil geluk, waarvan ik droom,
Vond ik bij u, mijn goede boom;
Ik ben uw pleegkind; 'k min u teeder.'

De hutbewoner voegde er bij:
'Wij danken u misschien het leven.
Gij hebt ons vuur en licht gegeven
In 't lange koude jaargetij.'

Zoo zongen en ruischten en geurden zij daar.
De zoelste der winden kwam henengevlogen
En lispelde zachtjes den knotwilg, bewogen:
'Niet waar,

't Verheugt het hart, 't is schoon
Zulk dankbaar lied en welverdiende zegen?
Maar 't beste lot, de rijkste loon
Is 't goed te *kunnen* plegen.'

Wat is de Wereld

Er liep een dierken op mijn hand,
Zoo klein, zoo bitter klein!
Hoe was het daar wel aangeland?
Waar wilde en mocht het heen!
't Liep onder, boven, hier en daar,
En 't stropste dikwijls aan een haar,
En 't weerde en 't woelde zich half dood;
Dan riep het eindlijk in zijn nood:
'Och God! och God! wat is de wereld,
Wat is de wereld toch groot, toch groot!'

Bontekoe

Koehederslied.

Hoe! hoe!
Wat is ons bontekoe,
Hei! hei!
Toch wèl in de wei!
Als 's morgens de zon het oosten kleurt,
Elk nestje piept, elk bloemke geurt;
De bronne ruischt, de lucht is lauw

En 't mollige gras is nat van dauw.
Dan loopt ze grazen en eet zich moe,
Hoe! hoe!
Gelukkige bontekoe.

Hoe! hoe!
Wat is ons bontekoe,
Hei! hei!
Toch wèl in de wei.
Des middags, al blaakt en brandt de zon,
Daar onder een boom, nabij de bron,
Daar ligt zij nu op haren disch,
De groene weide, zoo koel en frisch;
Herkauwt met half haar oogen toe.
Hoe! hoe!
Gelukkige bontekoe.

Hoe! hoe!
Wat is ons bontekoe,
Hei! hei!
Toch wèl in de wei!

Als 's avonds de zon aan 't westen duikt,
Het nestje zwijgt, de bloem zich luikt;
Met de eemers blank dan komt de meid
En melkt, terwijl zij zingt en vleit,
Den uier gezwollen tot barstens toe.

Hoe! hoe!
Gelukkige bontekoe.

Schaperslied

Een herderstaf, een kudde vee,
Ziedaar mijn sober deel;
Maar komt mijn herderinne meê,
't Is mij een lusttooneel.
Ik leef vergeten, maar te vrêe;
Geen zorg bezoekt mijn legerstêe.

En daarom sta ik hoed noch staf
Voor koningskroon of sceppter af.

Geen afgunst heeft mij ooit benijd,
Geen laster ooit belaân;
Gods wereld is zoo groot en wijd,
'k Laat ieder gaan en staan.
En is vandaag de hemel grauw,
Ik vind hem morgen weder blauw.

En daarom sta ik hoed noch staf
Voor koningskroon of sceppter af.

Wat baat mij rang en kleederpracht,
Wat baat mij roem en eer?
Als mijn herd'rinne mij maar acht,
Wat wil, wat wensch ik meer?
Ik kus mijn kind zoo rozig blond,
Ik kus mijn vrouw zoo mollig rond.

En daarom sta ik hoed noch staf
Voor koningskroon of sceppter af.

'k Heb zon en licht, 'k hoor 't voog'lenlied,
'k Heb 't gras zoo zacht als dons;
De wind ruischt 's nachts door 't ranke riet,
De ster waakt boven ons.
Een koele dronk, een bete brood
Voorzien in onzen levensnood.

En daarom sta ik hoed noch staf
Voor koningskroon of szepter af.

Ik heb mijn jaren niet geteld;
Mijn vrouw blijft altijd schoon,
En valt de sneeuw en dekt het veld,
Ik heb een kleine woon;
En naakt mij in het eind' de dood,
Ik ken geen vrees, ik heb geen nood.

En daarom sta ik hoed noch staf
Voor koningskroon of szepter af.

Muziek verschenen in de Zweep.

Hazenverstand

Twee hazekens zaten
In 't jeugdige groen;
Zij knaagden en aten
Als hazekens doen.

Zoo kleurig en schoon was de morgen;
Zoo geurig de weide en zoo malsch.
Zij zaten daar rustig, verborgen
In 't klaver tot over den hals.

Hun muilke bewoog zich zoo aardig,
Hun neuske deed 't zijne maar meê.
Men zag 't wel: ze waren zoetaardig,
Met 't beste en het slechtste te vreê.

Zij hadden nog niets ondervonden
Van poêr, noch van strik noch van strop;
Hun ooren, zoo lang ze maar konden,
Die rekten zij boven hun kop.

Zij aten zoo veel het hun lustte
Van 't geurige en 't jeugdige groen,
En vlijden zich neêr dan ten ruste,
Als eerlijke hazekens doen.

Maar wacht!
De jacht
Is open!
Wat komt er daar gelooopen,
Al snuff'lend langs den grond?
't Is een hond!

Zie! daar kruipt hij
Zie! daar sluipt hij,
Pootje voor en pootje na...
En de jager,
Wapendrager,
Komt hem achterna.

Reeds kan hij de hazen bespeuren.
Wat gaat er, wat gaat er gebeuren!

De hond blijft eensklaps staan.
De jager spant den haan,
Legt aan....

Pif! paf!
't Schot gaat af,
Knalt,
Schalt!

De hazen,
De dwazen,
Zij rollen
En bollen
Den steert over kop!
Maar rapen
Zich op,
En gapen,
En niezen,
Maar klagen
Noch vragen
Van wien of van wat,
En kiezen
Het hazepad.

En dan!.. dan loopt de hond en bast,
Maar 't wild is buiten spoor;
En dan... de jager kijkt verrast,
En krabt zich achter 't oor,
En kucht,

En zucht:
‘t Is
Mis.’

Een dubb'le zedeleer ligt in 't verhaal besloten,
En 'k schrijf het hier ten slotte neêr,
Tot veler schand of eer.
Zij luidt: ‘Er wordt veel nutt'loos poer verschoten.
't Verstand der hazen steekt in hunne pooten.’

Aan Hendrik Conscience

Met een zilveren pen opgedragen door zijnen kleinzoon Hendrik, op zijn naamfeest, 15 juli 1871.

Ja! vlekkeloos als zilver blinkt uw gansche leven,
En duurbaar ook als zilver is uw doel, uw streven,
En zuiver als het blank metaal
Zijn uwe werken en uw taal.

Een zilvren pen is steeds uw pen gebleven;
Het ware, 't schoone, 't goede hebt gij steeds verheven;
En 't boek, dat uwen naam draagt,
Mag men aan kind en maagd
In volle ruste geven.

Daarom, op dezen blijden dag,
Komt 't wicht met schuld'loos handje en lach
Een zilv'ren pen als feestgeschenk u reiken;

En kon uw kleinkind spreken nu:
'Van Gode komt 't vernuft,' zou 't zeggen, maar 'k wil u
'In eer en deugd toch trachten te gelijken.'

Vertrouwen

Tallooze sterren zweven daar boven,
Eenige schitterend even zeer,
Velen verloren in 't blauwe meer,
Maar allen, maar allen toch loven
 Den Heer!

Tallooze mensen leven op aarde,
Weinig begunstigd door 't grillig lot;
Velen verlaten, miskend, bespot,

Maar allen toch hebben hun waarde
Voor God.

'k Ben nog kleiner dan 't verloren lichtje,
Dat daarboven 't weif'lend oog ontvliegt;
'k Ben nog zwakker dan het machtloos wichtje,
Dat de moeder zingend sust en wiegt.

Maar hoe klein ik ben, ziet hij mij door 't duister;
Maar hoe zwak ik ben, hoort hij mijne stem,
Als mijn tranend oog zich heft tot hem,
Als ik biddend: 'Vader, onze vader' fluister.

Afscheid

Dus is eindelijk 't uur geslagen,
't Lang gevreesde, droevig uur!
'k Voel mijn hart onstuimig jagen;
Ach! wat kost me uw afscheid duur.
Tranen wellen in mijn oogen
Bij het zingen van mijn lied;
Denk aan mij in uw gebeden,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als de koele lente weder
De aarde siert met bloem en vrucht;
Als het lieve zuidenwindje
In het trillend loover zucht,
Zal het soms mijn naam u lisp'len,
Zoet als 't murm'len van den vliet;
Denk aan mij in uw gebeden,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als de gure winter nogmaals
De aarde blad en bloesems rooft,
En gij eenzaam zit te mijm'ren
Met ter neer gebogen hoofd;
Als de lange kruipende avond
Vele droeve stonden biedt,
Denk aan mij, die steeds u lief heb,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als u God in 't stille klooster
Tot zijn bruid verkiezen zal,

Zoek mij soms in uwe droomen;
Maar in uw gebed vooral
Dat mijn naam soms uwe lippen
Stil aan 't altaar Gods ontvlied',
Denk aan mij, die steeds u lief heb,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als uw teerbeminde bruiġom
In uw boezem nederdaalt,
En de vlamme zijner liefde
U uit hart en oogen straalt;
Als ge, van geluk schier zwijmend,
Reeds der zaal'gen lot geniet;
Denk aan mij in uw gebeden,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als daar alles in aanbidding
Nederknielt voor God en zwijgt,
En uw maagdelijke bede
Geurig met den wierook stijgt;

In zijn kronkelende walmen
Droom somtijds dat gij mij ziet;
Denk aan onze kinderjaren,
Liefste, neen, vergeet mij niet.

Als uw laatste dag zal komen,
En als de engel van den dood
Uwe zwanenblanke ziele
Dragen zal in Godes schoot;
Werp nog eens uw englenoogen
Op den zanger van dees lied;
Liefste, neen, vergeet uw broeder
Ook in 's Heeren woning niet.

Groene Oogen

Wie kent er het lied of de sage,
Wie kent ze niet allebei;
Van eene waternimfe,
Die heette Lorelei?
Zij zat op een rots langs het water,
En lokte met oogen en mond
Den armen eenvoudigen schipper,
Tot dat hem de maalstroom verslond.

Ik ken eene vrouw of een maged,
Zoo snood als de nimf van het lied;
Haar schoonheid is even verleidend,
Maar zingen behoeft ze niet.
Men ziet ze langs straten en wegen,
Men vindt ze op het feest, in de kerk;
Zoo glansend en diep zijn haar oogen,
Haar boezem zoo koud als een zerk.

Zij zingt niet zoo als de nimfe;
Maar sterker dan woorden en zang
Bedwelmen haar groen-blauwe oogen,
En nemen het hart in bedwang.
Dan drijft u op hare stappen
Een onweerstaanbaar gevoel;
Haar blik lonkt zoo lokkend en machtig,
Haar harte blijft immer koel.

En met haar groen-blauwe oogen
Heeft ze een maal gezien naar mij;

Sinds hoor ik in 't diepst mijner ziele
Een wondere melodij.
Des dages, door 't woelige leven,
En ook in den stillen nacht,
Klinkt immer en immer en immer
Een stemme zoo heimlik en zacht.

Zoo heimlik en zacht is die stemme;
Toch bruisen mijn zinnen en bloed;
Zoo week is de blik dezer oogen;
Toch brandt hij met zengenden gloed.
Ik wil aan den toover ontsnappen
En 'k volg steeds, bedwelmd en gedwee...
Eensdaags zal dat oog mij verslinden
Als de afgrond der kuilende zee.

Vragen

Als der sterren rein geflikker
In het blauw des hemels beeft;
Kunt gij zeggen waar de laatste
En waar de eerste sterre zweeft?

Als, bij woel'ge regenvlagen,
't Water uit de wolken bruist,
Kunt gij zeggen waar de laatste
En waar de eerste bronne ruischt?

En vermoogt gij op te lichten
't Raadsel, dat al de andren kroont,
Zeg mij dan ook waar des harten
Eerste en laatste liefde woont.

Naar het Hoogduitsch.

Op Grootmoeders Doodbeeldeken

Zij telde een' vollen dag wanneer zij de oogen sloot;
Zij heeft de rust verdiend die God haar heeft gegeven,
En na haar lang en zalig leven
Was zacht en zalig ook haar dood.

Geboren 3 Mei 1777.

Gestorven 11 Februari 1866.

Op Grootvaders Doodbeeldeken

Den ouden braven man, die van zijn kindsheid af
Gewerkt heeft, en zijn brood nooit ledig heeft gegeten,
Die steeds zijn plicht als kind, als gade en vader heeft gekweten,
Behoeft geen praalschrift op zijn graf.

Nochtans, wat 's menschen wijsheid, geest noch wil vermag,
Voor 't raadsel van den dood te twijf'len noch te beven,
Vermocht zijn naarstig, vlekkeloos, eenvoudig leven;
Hij heeft den dood gegroet met eenen stillen lach.

Geboren 7 Juni 1775.

Gestorven 12 October 1868.

De Koffie

In 't Oosterland zijt gij geboren,
In 't zonnig, 't weeldrig Oosterland,
O koffie, kostelijke pand,
O koffie uitverkoren.

Opgelet!
Wij hebben hem zelf op het vuur gezet,
En eerst de boonen uitgekozen:

En langzaam en langzaam de trommel gedraaid,
De nijdige, blakende vlamme gepaaid

Bij poozen.

Daar rolt hij nu glanzend en bruin uit zijn kluis,

En rookend

En smokend

Vervult hij met bals'mende geuren het huis.

Tokkelend,

Pakkend,

Brokkelend,

Knakkend

Draait de molen, spuwt en spat;

't Boontje keert zich,

't Boontje weert zich,

Onder 't rad;

't Boontje voelt zich,

't Boontje woelt zich

Moê en mat;

Maar het wordt er, klein of grof,
Dra tot gruis en stof.

Luistert!
'k Hoor daar buiten zingen.
Zacht geheimvol is de stem;
Zij heeft kracht noch klem,
En nochtans ik voel ze dringen
Door mijn oor in 't herte mijn,
Als de zang van 't vogelij
In de lente....

Maar neen! wat ik hoor,
't Is de moor, 't is de moor
Die zijn liedje daar neurt;
En ruischend
En bruisend
Daar dobbelt het water en roept: 't is mijn beurt!'

O ja! nu opgepast!
Den ketel vast,
En 't kokend water wel gegoten;
En dan uit 't kopje blank en net,
Gereed daar op den disch gezet,
Den kostelijken drank genoten.

O nat! met bruin en goud gekleurd;
O nat! dat zoo bedwelmend geurt,
En onzen geest naar 't tooverrijk kunt mennen;

Och!
Weet ge, weet ge nog
Wanneer ik u heb leeren kennen?

't Was in mijn jeugd.
Vol lust en vreugd
Ontwaakte in mij een nieuwe leven.
En nu, o zoete warme drank,
Mijn droomen zijn voorbij, zoo lang,
Maar gij, gij zijt mij trouw gebleven.

Hoe dikwijls hebt gij door uw macht,
Het grievend leed van 't hart verzacht!
En in uw kronkelende walmen,
De schoonste en streeleendste aller galmen
Uit 't dichterrijk mij meêgebracht.

Ik heb zoo lang alleen geworsteld en gestreden,
En arm en onbekend zoo meen'gen hoon geleden
In twijfel, wanhoop, ziel- en lichaamssmart;
En als de moedeloosheid mij 't hoofd en 't hart kwam drukken,
Kwaamt ge ook mij 't folterend gedacht ontrukken,
Verkwiktet mij den geest, verlichttet mij het hart.

En dan in 's werkmans schaaam'le woon,
Hoe zuinig steeds, en toch hoe schoon
Staat ge op den blanken disch te prijken!
Verbergt hem zijnen naakten nood,
En weekt hem 't duur gewonnen brood,
En geeft het beet'ren smaak dan 't feestmaal van de rijken.

Daar snelt het talrijk kroost, en komt van oost en west;
En ieder kiest zijn plaats; in 't kopje smaakt het best,
 Waarin men ied'ren dag mag smullen.

 De moeder komt de kopjes vullen,
 En snijdt van 't brood voor ieder zijn bescheid.
De stukken zijn wel dik, de boter dun gebreid,
Maar 't is voor allen zoo, en niemand zou het wagen
 Over 't sober maal te klagen,

 O neen! want ieder maaltijd is een feest.
En gretige kijkers, en blinkende tanden,
En bloeiende lippen, en poezele handen,
Het grijpt en het bijt, 't lonkt en 't smakt om het meest.

En tot den laatsten beet laat men geen kruimel vallen.
Dan staat men op, en 't jongste kind van allen,
 Heft vroom de handekens te gader
 En leest een dankbaar 'Onze Vader.'

O zoete plant, gezaaid, geboren
In 't zonnig, weeldrig Oosterland,
O wees gezegend, dierbaar pand,
O koffie uitverkoren!

Waarheid

Bij een hemelreine bronne,
Eer zij 't groene dal bespoelt,
Heb ik droomende eens gezeten,
En mijn heeten dorst gekoeld.
'k Heb het dal doorloopen later,
En gezocht den blanken vliet;
'k Vond er menig klare water,
Maar mijn bronne vond ik niet.

In den drang der eerste liefde,
Blozend, aarz'lend en verrukt,
Heb ik, jongeling, den eersten
Reinen maagdezoen geplukt.
Later heb ik, 't hart vol wonden,
Naar den heil'gen kus getracht;
Nergens heb ik hem gevonden,
Niemand heeft mijn leed verzacht.

Waarheid, uit uw zuiv're bronne
Heb ik mij gelaafd als kind;
Waarheid, maagdeblanke waarheid,
'k Heb als jongling u bemind.
'k Min u steeds nog, 'k wil u vinden,
Rusten, slapen aan uw borst;
'k Voel den twijfel mij verslinden;
Kom, en laaf mijn ziele dorst.

Betlehem

Kerstlied.

Aan mijne zuster Mathilde.

Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant Justum!
Dauwt, hemelen, van boven en dat de wolken
regenen den Gerechte!

ADVENTLIED.

KOOR.

Voor ons, met kwaad en leed belaân,
Voor ons, die in het slijk vergaan,

Is Hij geboren
In eenen stal,
De God, de meester van 't heelal,
Van eene Maged uitverkoren.
Dáarom vereenigt hart en stem
In Betlehem.

KINDEREN.

O kindje lief, o kindekijn!
Komt gij hier ook ons broerke zijn?
Ons moeder heeft ons reeds geleerd
Dat men uw heil'gen naam vereert;
Dat boven de heem'len uw glorie zweeft
En de engel voor uw aanschijn beeft.
Maar neen! ge lacht zoo gul en blij,
Gij hebt een moeder, zoo als wij.
Niet waar, ge wilt ons broerke zijn,
O kindje lief, o kindekijn?

ENGELEN.

O kindren, juicht nu blij en luid,
En steekt nu beide uw handjes uit;
De Goedheid dauwt van boven.
Des Kindes bescherming is na;
Een kind brengt den kinde genâ.
Halleluja!

VROUWEN.

O God verlosser! maar neen, maar neen!
Wij hooren uw klagen en uw geweën;
Gij zijt een kind, hebt koû en dorst,
Een vrouwe laaft u aan haar borst.
'k Ben vrouw en moeder zoo als zij;
Verlos ons van de slavernij,

En als uw moeder u laaft en kust,
En als uw moeder in slaap u sust,
Vergeet niet dat wij moeders zijn,
O kindje lief, o kindekijn.

ENGELEN.

O vrouwen, moeders, weest getroost,
En vreest voor u noch voor uw kroost,
De Liefde dauwt van boven.
Der vrouwen ontslaving is na!
Een vrouw brengt den vrouwen genâ,
Halleluja!

MANNEN.

O God! maar neen! gij zijt ook mensch;
Aanhoor ons klacht, vervul ons wensch.

Hieronder, in dit tranendal,
Ge ziet, 't is duister overal.
De mensch is met verstand begaafd,
En toch hij twijfelt en werkt en slaaft.
Wij trachten naar vrijheid, naar rust en licht.
Gij komt tot ons als mensch, als wicht;
O kind, aanhoor eens vaders beê;
O mensch, geef aan de menschen vreê.

ENGELEN.

O Mannen! heft het hoofd nu vrij,
En schudt het juk der slavernij,
De Vrijheid dauwt van boven.
Der menschen verlossing is na;
Een mensch brengt den menschen genâ,
Halleluja!

SLOTKOOR.

Halleluja!

In excelsis gloria!

De Heiland is geboren

Van eene Maged uitverkoren.

Voor kindren rijst bescherming op;

Een vrouw verplet den slangenkop;

Het licht straalt door het duister,

De liefde breekt band en kluister.

Wij hebben 't gehoord; 't is Godes stem:

'De Heiland is geboren,

Van eene maged uitverkoren

In Betlehem!

Zee, waarom klaagt gij?

DE DICHTER.

Zee, waarom klaagt gij,
Zoo immervoort?
Zee, waarom draagt gij
Van oord tot oord,
Van land tot land,
Van strand tot strand,

Uw huilende
En kuilende
Baren,
Onverpoosd,
Nooit getroost?
Jaren en jaren,
Eeuwen en eeuwen
Hooft men uw meeuwen
Schreeuwen
Door storm en orkaan,
Onpeilbare,
Onheilbare
Oceaan!
Soms toch schijnt gij, zoo lustig
En rustig
Als 't kabblende beekje, den hemel te aanschouwen,
Maar wee!
Ja! wee hem! die u durft betrouwen;
Want eensklaps, valsche, snoode zee,
Als de bliksmende schicht uit de wolken,

Ontvlamt gij in woede,
En hijgt gij
En stijgt gij,
En spalkt gij uw kolken,
Verdelgend,
Verzwelgend
Schip en man!...
Och! wordt gij nooit 't vernielen moede?
Wat kan, wat kan,
U tegenover, 's menschen zwakheid en ellende?
En heeft hij u misdaan,
Neemt uwe wraak dan nooit een ende,
O krachtige
Almachtige
Oceaan?

DE ZEE.

Dichter, luister; 'k wil u heden openbaren
't Foltrend leed, dat sinds onheugelijke jaren
Mij doet klagen, kermen, stormen zonder rust:

Eertijds, dichter, eertijds - in 't begin der tijden,
Was ik zacht en vreedzaam, als de groene weiden,
Waar het streelend beekje 't boemke in slape sust.

'k Was dan ook omringd van groen en bloem en boomen,
Zon en maan en sterren leschten, zonder schromen,
In mijn grondelooze diepte hunnen gloed;

De aarde mocht gerust, des nachts, aan mijne zijde slapen.
Godes lieveling, de mensch, was dan nog niet geschapen:
Maar toen hij verscheen, juichte ik ook: 'Welkom! wees gegroet!'

Hoe dikwijls heb ik daar
Een jeugdig minnend paar
Zien wand'len, hand in hand,
Nabij het strand!

Hoe dikwijls hebben zij te gaâr,
Omstrengeld als een bloemenpaar,
Met kinderlust, in mijnen vloed
Gespoeld den naakten voet!

En dan, en dan! hoe hemelsch schoon was zij,
Wanneer zij, 't wichtje liefdriek aan haar zij',
Daar koest'rend, lavend zat - of stil verrukt
Stond, over zijne wieg gebukt!

En hij, van 's morgens vroeg, hoe moedig en hoe trouw
Trok hij naar 't veld op jacht voor 't kind en voor de vrouw!
En kwam hij weêr - hoe klein de tocht ook was geweest,
Wat vreugd en liefdefeest!

.....

O! mocht ik, na mijn lange boet en onbevredigd lang begeeren
Tot deze tijden wederkeeren!
Maar ach!
Onzaal'ge dag!

Eens zaten zij daar beide, op gene hoogte, in liefdewonne
Verzonken, droomend, starend naar het laatste licht der zonne,
Die langzaam daalde, omhuld in purperglans.

Rond hen deed de avondwind het gras, de boomenkruinen trillen,
En zachtjes zwevend, de oppervlakte mijner waters rillen;
En boven hen ontwaakte ster op ster aan 's hemels trans,
De zee en de aarde omvattend als een parelkrans.

En in de grootsche stilte van den nacht,
Met half verdoofde stem,
Sprak zij, de zwakke, streelend zacht,
Tot hem:

‘Liefste!
Hoe schoon ware 't niet op de golvende baren

Mijn hoofd op uw schouder, mijn hert aan uw herte,
Gewiegd als de meeuwen, naar de eindloze verte
Te varen!’

En hij, de sterke, door de liefde blind en stout,
Trekt moedig, met het eerste daglicht, naar het woud,
En zoekt, en tusschen duizend kiest hij uit
Een boom, en hakt en kerft, en timmert de eerste schuit.

De schrand're had het vaartuig uitgevonden!
Bewond'rend stond hij zelf verrast
Toen zacht het gleed, aan zijne hand nog vast gebonden,
En schomm'lend als een wieg zijn vrouw en kind, den zoeten last.

Zij voeren heen. - Maar eensklaps uit mijn diepste gronden
Ontsnapt een naar gerucht,
Een pijnlijke zucht.
Mijn hoogmoed huivert, steigert,
Doch weigert

Nog 't brooze tuig te pletten - draagt het nog gedwee.
Maar heinde en verre bruist en schalt het: 'Wee!
Wij baren en golven, de zonen en telgen der eindlooze zee.
Ontembare machten,
Men zou ons verkrachten!
Weg de schuit!

Zij rollen
En grollen,
En klimmen als bergen...

Hoort!...
Daar galmt, hergalmt een kreet, een angstgeschreeuw...
De meeuw
Bootst na den droeven kreet, herhaalt hem immervoort.
Maar niets kan den golven hun prooi nog ontwingen,
Maar niets kan mijn loeiende krachten bedwingen;
Mijn woede vergroot, hitst zich aan, klimt ten top;
'k Verdelg
De schuit en 'k zwelg
Hen op!...

Op 't zicht

Van 't ijslijk snood bedrijf, gepleegd hier onder,
Verheft de hemel, toornig krakend, zijne stem, den donder,
En brandmerkt mij het voorhoofd met zijn rosse schicht:

‘Gevloekt, gevloekt voor eeuwig!’ dreunt het uit de wolken;
‘Gij hebt uw macht misbruikt! Verslonden in uw kolken,
Van uit des afgronds diepten, roept de mensch, uw prooi, tot mij!
Zijn geest, de godesvonk, zal, wat gij woelt, u drukken,
En morrend, klagend zult gij bukken
Steeds onder zijne heerschappij.
En boeten zult gij, schrikk'lijk boeten,
En gruven voor het kwaad en 't kwaad toch plegen moeten,
Aan wroeging steeds ten prooi, met onvoldane lust
Naar moord en naar vernieling! Geene, geene rust,

Geene vrede meer;
Nimmer, nimmermeer!
De laatste klacht van man en kind
Snerpt immer over u de wind;
Den laatsten schreeuw
Der vrouw,
Herhaalt u eeuwig trouw
De meeuw!
Van boven op tot in uw diepste gronden,
Van strand tot strand en heinde en ver,
Zal uw gekerm en uw gehuil, rondom 't heelal, uw vloek verkonden,
Gij nieuwgedoemde Lucifer....

.....

Dichter, weet gij nu waarom ik klaag,
Zoo immervoort?
Dichter, weet gij nu waarom ik draag,
Van oord tot oord,

Van land tot land,
Van strand tot strand,
Mijn huilende
En kuilende
 Baren,
Onverpoosd,
Nooit getroost?
Waarom men sinds jaren en jaren
Sinds eeuwen en eeuwen
De meeuw hoort schreeuwen
 Door storm en orkaan
Wijd over den boetenden Oceaan!

Laatste Wensch

Wanneer ge mij begraven zult,
Als laatst vaarwel en laatste huld,
 Zal rouw noch traan mij troosten;
Wel eenzaam mag mijn grafsteê zijn,
Maar 'k wou in licht en zonneshijn
 Geplaatst zijn, 't oog naar 't Oosten.

En bij den dicht begraasden zoom
Men plante een schaduwrijken boom,

En bloemen, bont van kleuren;
Ik heb de bloemen steeds bemind;
En in den zoelen avondwind
Hoe zoet zijn bloemengeuren!

En in der boomen kruin, hoe zacht,
Geheimvol klinkt de liefdeklacht,
De zang der nachtegalen!
Zij zullen daar den vriend, die rust,
Zoo menig lied, dat streelt en sust,
Uit lente en jeugd herhalen.

Verhoort dees laatste bede toch!
'k Heb vrienden, jeugd, gezondheid nog,
Maar mag daarop men roemen?
Daarom bespreek ik nu op tijd
Een graf, door licht en zon verblijd,
Door vogelzang en bloemen.

In 't voorbijgaan

Lied.

Vroeg in den morgen,
't Hart voldaan,
't Hoofd vrij van zorgen
Volgt hij de baan.
De zonne stijgt, de hemel blinkt;
Hij fluit een liedje dat het klinkt;
Hij plukt een bloem der vreemde streek,
En laaft zich aan de klare beek
In 't voorbijgaan.

Vroeg in den morgen,
't Hart voldaan,
't Hoofd vrij van zorgen
Volgt hij de baan.

Hij trekt door 't dorp - de klokke klept;
't Beweegt zich al, en alles rept,
En ginds door 't spleetje der gordijn
Lonkt schuchter 't blozend maagdelijn
In 't voorbijgaan.

Frisch in den morgen,
't Hart voldaan,
't Hoofd vrij van zorgen
Volgt hij de baan.

Hoe schoener prijkt nu veld en woud!
Wat glanst zijn blik nu fier en stout,
En sneller soms zijn boezem jaagt,
Als lonkte nog de zoete maagd
In 't voorbijgaan.

Vroeg in den morgen
Van de jeugd,
't Hoofd vrij van zorgen,
't Harte verheugd, -
Wat hoeft ons meer op 's levens baan,
Om moedig steeds vooruit te gaan,
Dan hier een bloem, en daar een dronk,
En ginds een kuische liefdelonk
In 't voorbijgaan!

Thourout 23 September 1873.